24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1996. ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 243 (1249)

Azg
armenian daily

Թուրքիան հերքեց Իրանի հետ ռազմական արդյունաբերության բնագավառում համագործակցելու հնարավորությունը

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. RL. Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունն այսօր հերքեց Իրանի հետ ռազմական արդյունաբերության բնագավառում համագործակցելու հնարավորությունները: Նախարարության խոսնակ Օմար Աքթեն ասաց, թե օրակարգում ընդհանուրապես չկա այս բնագավառում համագործակցություն սկսելու մասին որեւէ ծրագիր: Նրա խոսքերով, այս մասին խոսակցություն չի եղել նաեւ Իրանի դաշտոնական անձանց հետ հանդիպումների ընթացքում:

Նա նկատի ուներ Իրանի նախագահ Ռաֆսանջանիի կողմից անցյալ շաբաթ Թուրքիա կատարած այցելությունը, որը տեղի է ունեցել հակառակ Միացյալ Նահանգների բողոքներին: Մինչեւ Ռաֆսանջանիի Թուրքիա այցելությունը կատարելը վարչապետ Էրբաքանն ասել էր, թե Թուրքիայի դաշտոնական անձինք քննարկել են Իրանի հետ ռազմական արդյունաբերության բնագավառում համագործակցելու շուրջ բանակցություններ անցկացնելու հարցը:

ԼՂՀ

Ռոբերտ Քոչարյանը երդվեց

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Դեկտեմբերի 23-ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողովի հատուկ նիստում տեղի ունեցավ ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի երդման արարողությունը, որն այդ պաշտոնում ընտրվել է նոյեմբերի 24-ի ընտրությունների արդյունքում:

ԼՂՀ ԿԸՀ նախագահ Մուշեղ Օհանջանյանը Ռոբերտ Քոչարյանին հանձնեց ԼՂՀ նախագահ ընտրվելու նրա վկայագիրը:

Նախագահը, ստանձնելով պաշտոնը, երդվեց լինել ԼՂՀ Սահմանադրության եւ օրենքների, հանրապետության քաղաքացիների անվտանգության, նրանց իրավունքների եւ ազատությունների երաշխավորը: Նա նշեց, որ իր պարտքն է համարում վարել Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի, Հայաստանի եւ հայկական սփյուռքի միասնության ամրապնդմանն ուղղված քաղաքականություն: «ԵԱՀԿ Լիսաբոնի գագաթաժողովը ցույց տվեց, որ մեզ սպասում են լուրջ խնդիրներ, եւ եթե մենք միասնական լինենք, մեզ կհաջողվի դիմակայել ցանկացած ճնշման, հաղթահարել ցանկացած դժվարություն», ասաց Ռ. Քոչարյանը:

Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանը օրհնեց նախագահին եւ ամբողջ արցախյան ժողովրդին:

Պաշտոնաստանձնման արարողությանը ներկա էին նաեւ Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարար Ալեքսանդր Արզումանյանը եւ Հայաստանի կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը:

ՍԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Գարեգին Ա. «Ոչ մի փոփոխություն Քաղկեդոնի նկատմամբ մեր վերաբերմունքի մեջ»

Հասկանալի է, անշուշտ այն խոր հետաքրքրությունը, որ մեր մամուլը դրսևորում է Վատիկանում Հռոմի պապի եւ Ամենայն հայոց հայրապետի միջեւ կայացած հանդիպումների եւ դրանց արդյունքում դեկտեմբերի 13-ին ստորագրված համատեղ հայտարարության նկատմամբ: Մինչեւ Հայ եկեղեցու պատվիրակության վերադարձը միջազգային մի շարք գործակալություններ Վատիկանում տեղի ունեցած բանակցությունների մասին այնպիսի տեղեկություններ էին հաղորդել, դրանց մի մասին մեծ վերադասումներով անդրադարձել է նաեւ «Ազգը», որ մեր հասարակության լայն խավերի մոտ մտահոգություններ էին արթնացել Հայ եկեղեցու իմքնուրույնության պահպանման ուղղությամբ: Եվ ոչ միայն Հայաստանում: Գրավոր տեղեկություն ունենք, օրինակ, այն մասին, որ Պոլսում շաբերն սկսել են հարց տալ, թե արդյո՞ք առաջիկա Մուրբ ծնունդը Հայ եկեղեցին տոնելու է կաթոլիկ եկեղեցու հետ դեկտեմբերի 25-ին... Ահա թե ինչու, երեկ Մայր աթոռի վեհարանում հրավիրված մամլո ասուլիսին այդքան մեծ թվով լրագրողներ էին փութացել ներկա գտնվել, եւ ահա թե ինչու նախորդ օրը Վեհափառ հայրապետն իր կիրակնօրյա քարոզը գրեթե ամբողջովին հատկացրել էր Վատիկանի հանդիպմանը:

Սկզբից ասենք, որ ասուլիսում որը ներածական խոսքով բացեց եւ վարեց Մայր աթոռի դիվանապետ Ներսես արք. Պողարյանը, Գարեգին Ա Վեհափառ հայրապետի խոսքը հնչեց համոզիչ եւ հանգստացնող Վատիկանում տեղի ունեցած բանակցություններն ու դրանց արդյունքում հրապարակված հայտարարությունը ոչ մի աղերս չունեն Հայ եկեղեցու իմքնուրույնության պահպանման հարցի հետ: Հայ եկեղեցին քաղկեդոնական չէ եւ չի լինի, այդ բանակցություններն ուղղված չեն որեւէ 3-րդ կողմի դեմ, դրանք առանձնաբնորոշումը չեն հանդիսանում Հայ եւ Կաթոլիկ եկեղեցիների այլ գործակցությունն մեջ: Մինչեւ Ռաֆսանջանիի Թուրքիա այցելությունը կատարելը վարչապետ Էրբաքանն ասել էր, թե Թուրքիայի դաշտոնական անձինք քննարկել են Իրանի հետ ռազմական արդյունաբերության բնագավառում համագործակցելու շուրջ բանակցություններ անցկացնելու հարցը:

Հանդիպումներ Հայ եկեղեցու իմքնուրույնության պահպանման հարցի հետ: Հայ եկեղեցին քաղկեդոնական չէ եւ չի լինի, այդ բանակցություններն ուղղված չեն որեւէ 3-րդ կողմի դեմ, դրանք առանձնաբնորոշումը չեն հանդիսանում Հայ եւ Կաթոլիկ եկեղեցիների այլ գործակցության

ԱԶԳ

ԸՄԲԱԳԻԿ

Բ. ԷՅՄԻԱԾԻ

Գարեգին Ա. «Ոչ մի փոփոխություն Քաղկեդոնի նկատմամբ...»

Սկիզբը՝ էջ 1

– «Այսօրվան աշխարհը չէ այն, ինչ էր նախկինը, ասաց Վեհափառը, այսօր հաղորդակցության, համագործակցության դարն է, ոչ թե հակամարտության, այլ երկխոսության դարը, մասնավորապես 1948 թ.-ից հետո, երբ Ամստերդամում հիմնվեց եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդը»: Փաստորեն, ըստ Վեհափառ հայրապետի, Սրբազան Պապի հետ իր ունեցած հանդիպումները, երկու առաքելագործները, 6 կարդինալների հետ իր եւ իրեն ուղեկցող 2 պատրիարքների եւ 9 եպիսկոպոսների տեսակցությունները միտում ունեին ընդունելու, թե 2 եկեղեցիների միջեւ խաղաղական, լեզվական եւ այլ պատճառներով առկա լարվածություններն ու հակամարտությունները ավելորդ են եւ ոչ շահեկան, եւ հետագա բանակցություններով պետք է դրանք սրբագրվեն:

Համենայնդեպս, Վեհափառի կարծիքով, Հայ եւ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցիների միջեւ դեռեւս առկա են դավանաբանական եւ այլ բնույթի տարբերություններ: Օրինակ՝ Սուրբ հոգու էության շուրջ: Սակայն այդ բոլորը էական չհամարելու շուրջ այս հանդիպումներով արձանագրվել է կարեւորագույն խոսք, մանավանդ որ, ինչպես Գարեգին կաթողիկոսը ձեւակերպեց, եկեղեցիների միությունն չի նշանակում եկեղեցիների միանմանություն, եւ, մյուս կողմից, եկեղեցիները չեն զբաղվելու դարերից եկող վեճերով:

Խոսելով Հայ եկեղեցու դավանանքի մասին, Վեհափառը վերահաստատեց, թե մենք Քրիստոսին ճանաչում ենք որպես կատարյալ մարդ եւ կատարյալ աստված, բայց ոչ թե անջատ, այլ միացյալ, միասնի անձի մեջ: Մեր եկեղեցին միաբնակ չէ այն իմաստով, որ մենք Քրիստոսի մեջ միայն մեկ բնություն ենք ճանաչում: Դա մեր եկեղեցու դավանանքի սխալ մեկնաբանության արդյունք է, երբ առ այսօր շատ օտարներ մեզ հասցրել են մոնոֆիզիտ անվանումներից հետո մենք երկուսքով բացատրում ենք այն, ինչ Ներսես Շնորհալին է հասկացել, բացատրել ու ձեւակերպել:

Պատասխանելով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հարցին, Գարեգին կաթողիկոսը շեշտեց, թե խոսք անգամ լինել չի կարող 451 թ. Քաղկեդոնության վերադառնալու մասին: Այդ իմաստով խիստ կտրական էր Վեհը՝ ոչ, ոչ մի փոփոխություն դեռի Քաղկեդոնը: Սրա շարունակեց. «Ես ընդվզեցի, երբ իմացա (միջազգային որոշ գործակալությունների գրածը), թե մենք իբր փոխել ենք մեր վերաբերմունքը Քաղկեդոնի նկատմամբ եւ վերացրել 1500 տարվա մեր տարակարծությունը»: Նախ, պետք է ըմբռնել, ասաց Վեհը, որ Քաղկեդոնն ստեղծվել էր բյուզանդական կայսեր կողմից քաղաքական նպատակներով՝ դավանանքի միջոցով տիրապետելու Արեւելյան եկեղեցիների եւ դրանք դավանող ժողովուրդների վրա:

Պատասխանելով «Ազգի» այն հարցին, թե հայ առաքելական եւ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցիների միջեւ տարակարծությունների հեռանկարային սրբագրումը արդյոք կբերի՞ Հայ կաթոլիկ եկեղեցու վերացմանը, քանի որ այն ստեղծվել է հենց այդ տարակարծությունների հողի վրա, Գարեգին Ա կաթողիկոսն ասաց. «Մենք Հայ կաթողիկե եկեղեցին ընդունում ենք իբրեւ պատմականորեն հաստատված եկեղեցի: Վատիկանի հետ մեր համագործակցությունը ի հեռուկս Հայ կաթողիկե եկեղեցուն չէ: Ընդհակառակն, այնպես, ինչպես 1993 թ. երջանկահիշատակ Վազգեն կաթողիկոսի հետ իմ ստորագրած Շրջաբերական նամակում է ասվում, մենք եղբայրական սիրով ողջունում ենք Հայ կաթողիկե եկեղեցին եւ ակնկալում ենք նրա համագործակցությունը Մայր եկեղեցու հետ, ինչպես Մայր եկեղեցին է պատրաստ համագործակցելու: Տարակարծությունները պետք է հարթվեն փոխադարձ սրբագրումով: Եվ մի օր այն նախադրյալները, որոնք պատճառ դարձան Հայ կաթողիկե եկեղեցու ստեղծման, կվերանան»:

Իսկ ինչ վերաբերում է «Ազգի» հաջորդ հարցին, թե ինչպես է պետք բացատրել, որ Հայ եկեղեցին իր ներեկեղեցական, ավելի ճիշտ՝ ներընտանեկան հարցերը լուծած, լծվում է մեկ այլ եկեղեցու հետ միջեկեղեցական հարցերի կարգավորմանը, Վեհափառ հայրապետը լավատես ու հաստատակամ շեշտով պատասխանեց, թե խոսակցությունները շարունակվում են Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության հետ: Ոչ միայն խոսակցությունները, այլեւ գործակցությունը: «1700-ամյակը մենք տոնում ենք իբրեւ մեկ եկեղեցի, ասաց Վեհը, Անթիլիասի միաբան Մեսրոպ արքեպիսկոպոսի ներկայությունը որպես գործադիր մարմնի քարտուղար եւ հանձնակատար՝ դրա աղացույցներից է: Բացի այդ՝ միաժամանակ աշխատում ենք «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամում: Անշուշտ, որոշ տարակարծություններ կան 1956-58 թթ. առաջացած տագնապի լուծման ուղիների, որոնք թերմում առկա վիճակի կարգավորումն է: Դրանց հարցերը կարող է մի ոչ ճանապարհ գտնեն»:

Պատասխանելով մի այլ հարցի, Կաթողիկոսը կտրուկ ժխտեց Վատիկանի հետ փոխադարձ զիջումների գնալու գաղափարը, եւ ավելացրեց, որ մեր եկեղեցին ուղղափառ է եւ մնում է այդպիսին: Հարցը չի վերաբերում զիջումներին, այլ անցյալի սխալների, տարընթերումների սրբագրմանը:

Վերջում Վեհափառը հայտնեց, թե վատիկանյան հանդիպումները առիթ են հանդիսացել երախտագիտություն հայտնելու կաթոլիկ եկեղեցուն 1988 թ. երկրաշարժից հետո Հայաստանին տրված ուղղակի մարդասիրական օգնություն ցուցաբերելու համար, միաժամանակ հավաստիացրեց, որ անձամբ Հովհաննես Պողոս Բ պապը խոր հոգածություն է հանդես բերում հայ ժողովրդի, հայոց անկախ պետականության եւ Արցախում ապրող մեր հարազատների նկատմամբ: Սրբազան պապը խոստացել է ճանաչում է հայ ժողովրդին: Նա ցանկություն ունի այցելելու Հայաստան, ինչը, սակայն, երեւի բժիշկները կճշտեն:

ՀՅԴ 106-ամյակը նշվեց Լիբանանում

Դեկտեմբերի 20-ին Բեյրութում, Բուրջ Համուդի Հայոց Տեր Մեղրոնյան դահլիճում տեղի է ունեցել ՀՅ Դաշնակցության 106-ամյակին նվիրված հանդիսություն: ՀՅԴ Հայաստանի Գերագույն մարմնի, Լիբանանի կենտրոնական կոմիտեի անդամներ Առաքել Շահբազյանն ու Կարո Հովհաննիսյանը հանգամանորեն անդրադարձել են Դաշնակցության ազգանվեր գործունեությանը: Հրադադարակալ հաստատուն եղել ժողովրդին, խոսել հայության ու հայրենիքին առնչվող հրատապ հարցերի, վերջիններիս նկատմամբ «Դաշնակցության անհետ կեցվածքի մասին: Կեցվածք, որը ենթակա չէ մասնակի հաշիվներին, այլ բխում է հայության ու Հայաստանի ընդհանրական ու գերագույն շահերից»:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Պարզաբանում է Լոնդոնում ՀՀ դեսպանատունը

Հարգելի գլխավոր խմբագիր,

Ձեր թերթում հրադարակված հոդվածում («Նորինվեսի» գործն այս տարի կավարտվի՞», 12 դեկտեմբեր, 1996 թ.) հիշատակվում է նաեւ Մեծ Բրիտանիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանության մասին:

Հայտնում եմ, որ ս. թ. սեպտեմբերի 23-ին ՀՀ Գերագույն դատարանի, Լոնդոնի տեղամասի որոշմամբ Տ. Մանասյանը դեսպանությանն է դիմել անգլիացուհի Հրաչ Ղազարյանին գրելու եւ Գերագույն դատարանի նրան ուղղված նամակը հանձնելու խնդրանքով:

Դեսպանությունը կատարել է Գերագույն դատարանի խնդրանքը եւ նամակը հանձնել որոշ Հրաչ Ղազարյանին:

Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանությունը որեւ Հրաչ Ղազարյանի եւ հոդվածում հիշատակված գործի հետ որեւէ այլ առնչություն չի ունեցել եւ չունի:

ԷԴԳԱՐ ԶՐԻԳՈՐՅԱՆ
Բեռնի քարտուղար

ԿԱՐՄԻՐ ԽՍԱՅ

Միջազգային կազմակերպություններին դո՞ւրս են մղում հակամարտող գոտուց

Նովին Ատագի հիվանդանոցը ԿԽՄԿ-ին էր տրամադրել Նորվեգիայի կառավարությունը եւ Նորվեգական կարմիր խաչը: Հիվանդանոցը սկսել է գործել 96-ի սեպտեմբերի 2-ից: Ըստ ԿԽՄԿ-ի եւ հակամարտող կողմերի միջեւ ստորագրված համաձայնագրի, այստեղ բուժում էին ստանում վիրավորները, անկախ նրանից, թե հակամարտության որ կողմն են նրանք ներկայացնում: Շուրջ 3.5 ամսվա ընթացքում ավելի քան 2000 մարդ է բուժվել հիվանդանոցում: Հայտնվել է իրենց դիմաց», հայտնեց դրն. Յորանովիչը: Նա հայտնեց նաեւ, որ մարդասպանները կրակ են բացել նաեւ ԿԽՄԿ-ի Նովին Ատագի գրասենյակի դատապարտյալ, Էվեյցարացի Քրիստոֆ Հենլի վրա: Վերջինս ուսից վիրավորվել է եւ ձեւացրել, թե մահացել է: Մարդասպանները 3:40-ին փախուստի են դիմել հավանաբար դահակախմբի կրակահերթից հարկադրված: Դեկտեմբերի 19-ի առավոտյան նահատակներին ու կենդանի մնացածներին տեղափոխել են սիոնալ մարդասպաններ են, որոնք բաջածանոթ էին տեղանքին եւ մասնաբեռնի դաստավորությանը: Հարձակումն ուղղված էր ԿԽՄԿ-ի արտասահմանցի դատվիրակների դեմ եւ կողոպուտի նպատակ չէր հետապնդում: Եթե դահակախումբը կրակ չբացեր զոհերի թիվն ավելի մեծ կլիներ:

Լրագրողների հարցին, թե երբեւ կվերադառնա՞ն Չեչնիա, հայաստանյան դատվիրակության ղեկավարը դատապանեց, թե զբաղված լինելով սգո արարողությունով, այդ մասին մտածելու ժամանակ չեն ունեցել: Սակայն շատ կցանկանար, որ հանցագործները հայտնաբերվեին ու դատապարտվեին: Պրն Յորանովիչը համաբարհային հանրությանը նոր արդեն համարյա հայտարարված նկատմամբ, որպեսզի վտանգավոր նախադեպը հակամարտության գոտում գործող միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունների հետ վարվեցողության ընդունելի ձեւ չդառնա: Բոսնիի առաջին օրինակը ցույց են տվել միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչները դեկտեմբերի 20-ին լոակյաց երբ կազմակերպելով Ժենեւում գտնվող ՄԱԿ-ի շենքից մինչեւ ԿԽՄԿ շարք-բնակարան:

Ս. Պ.

ՀՀ սանդարացման կառույցը՝ միջազգային կազմակերպության անդամ

Հայտնի է, որ միջազգային շուկայի ճանաչարհին Հայաստանը կատարել է առաջին անհրաժեշտ (ցավոտ, ոչ բավարար) քայլը՝ ս. թ. հունիսից սանձելով գծիկավոր ծածկագրի իր համարը (այսպես ասած, շտրիխ-կոդը), եւ այսօր ավելի քան 20 հայկական արտադրատեսակներ ունեն իրենց ծածկագրերը: Ներկայումս, ինչպես տեղեկացանք ՀՀ սանդարացման եւ սերտիֆիկացման վարչության պետ Դուկաս Մեհրաբյանից, աշխատանքներ են տարվում առեւտրի եւ կենցաղատարակման, ինչո՞ւ չէ, նաեւ մշակութային օբյեկտներում «դրամարկղային սարքերի» եւ քաղաքացիների իդենտիֆիկացման (մագնիսական) քարտերի ներդրման ուղղությամբ: Սա հնարավորություն կտա այս կամ այն բանկում հաշիվ ունենալու եւ համաթատասխան մագնիսական քարտ սանձալու դեպքում կանխիկ դրամի փոխարեն օգտվել այդ քարտերից: Իհարկե, վերջիններս տրամադրող բանկերը պետք է նախապես գրանցվեն - եւ «կողավորվեն» այդ նպատակով ստեղծվելիք հանձնաժողովների կողմից:

Դրամարկղային սարքերի ծառայությունից օգտվող օբյեկտների համակարգի ստեղծումն անշուշտ, ժամանակի խնդիր է եւ կնեւավորվի ոչ անմիջապես: Ըստ որոշ Մեհրաբյանի, որոշ խանութներ այսօր էլ պատրաստ են տեղադրել այդ սարքերը՝ դառնալով քաղաքակիրթ սպասարկման առաջին կրողները: Ըստ որում, քաղաքացիների իդենտիֆիկացիոն քարտերը կարող են օգտագործվել նաեւ արտասահմանյան երկրներում, եթե վերջիններս տրամադրող բանկերը «ճանաչվեն» դրսում: Այդ դեպքում հայ գրոսաշրջիկը կամ գործարարը կխուսափի «մի ծամոցուկ փող» տեղաշարժելու անհարմարությունից: Դրամարկղային սարքերի եւ իդենտիֆիկացիոն քարտերի ներդրման մեխանիզմների մասին առաջարկները ներկայացված են կառավարություն:

Պրն Մեհրաբյանը նաեւ հայտնեց, որ հունվարի 1-ից ՀՀ սանդարացման կառույցը դարձել է սանդարտների միջազգային կազմակերպության լիիրավ անդամ, ինչը հնարավորություն է տվել բեռ բերելու միջազգային սանդարտների ամբողջ ֆոնդը՝ մոտ 10300 սանդարտ, որ ուղեցույց կլինեն մեր արդյունաբերողների, գործարար մարդկանց համար՝ թե միջազգային շուկա դուրս գալու, թե ներքին արտադրանքի որակի բարձրացման առումով: Սա նշանակում է նաեւ, որ սանդարացման հայրենի տեխնիկական հանձնաժողովներն, ի թիվս միջազգային կազմակերպության անդամ եւս 220 հանձնաժողովների, քվեարկելու իրավունքով կարող են մասնակցել միջազգային սանդարտների մշակման գործընթացին:

Է. Պ.

■ *Սոնա Տիգրանյանին ազատել են: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին հայտնի դարձավ հանձնաժողովի աղբյուրներից, Սոնա Տիգրանյանը, որը, իրավապահ մարմինների տրամադրության տակ եղած փաստերի հիման վրա, նախկին ատենակալ գրող հրադարակախոս Վարդան Պետրոսյանի սպանության մեղադրանքով տույժ թվականի սեպտեմբերի 12-ին ձերբակալվել էր, դեկտեմբերի 7-ին ազատ է արձակվել: Նրա նկատմամբ փոխվել է խափանման միջոցը:*

ԱՐՄԵՆ ՊՈՂՈՍ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 9 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԲԵՏԻՍՅԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍՄԲԱԴ ՍՄԲԱԴՅԱՆ / հեռ. 562683
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Տպումը «Ազգին» պատկանող է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor,
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ՈՍՔԱՑԻԿ

Դեկտեմբերի 21-ին Սասնիս լավկոմ անվ. ռուսական դրամատիկական թատրոնի շենքում տեղի ունեցավ ԱԺՄ-ի տարեվերջյան համաժողովը: Բացելով համագումարը՝ ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանն անդրադարձավ սեպտեմբերի 22-ի նախագահական ընտրություններին, դրանց արդյունքներին, ինչպես նաև հետընտրական ժամանակաշրջանին: Մանուկյանն ընդգծեց, որ 1996 թ. «Բեկումնային տարի եղավ մեր ժողովրդի համար»: Դեռ մինչև ընտրությունները փորձեցին հասարակության մեջ իշխող առասպելներ, որոնք հանգում էին հետեւյալ ամփոփումներին «արանք արդեն կտացել են», եւ երկրորդ «ո՞վ, եթե ոչ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը», նկատեց Մանուկյանը: Ըստ նրա, այդ առասպելների ֆախֆախման արդյունքում վերականգնվեց ժողովրդի ինքնավստահությունն առ այն, որ իր կամքն է որոշելու ընտրությունների արդյունքները: Անդրադառնալով ընտրությունները բոյկոտելու խնդրին, ԱԺՄ նախագահը նշեց, որ բոյկոտի դեպքում ժողովուրդն այլեւս երբ չէր տեսնի եւ վերոհիշյալ առասպելներն էլ չէին փարվի: «Ես մի բան գերագնահատում էի իշխանությունների մտահոգությունը երկրի աղազայի հանդեպ», նշեց Մանուկյանը, միաժամանակ ավելացնելով, որ իշխանությունների «անձնական շահերը» շատ ավելի բարձր էին հասարակական-պետական շահերի հանմաս: բացի այդ «իշխանությունը կորցնել, նշանակում էր դատապարտել տալ արվածի համար»:

Այնուհետեւ Մանուկյանն անդրադարձավ սեպտեմբերի 25-ի եւ 26-ի իրադարձություններին եւ դրան հաջորդող ներքաղաքական իրավիճակին: Ըստ այդմ, Մանուկյանը նկատեց նաեւ, որ «18 տարեկան երիտասարդներին որպես դպրոցական դպահում են բանտերում»: Դատապարտելով «բռնությունն ու հաշվեհարդարը» ԱԺ նախագահի եւ փոխնախագահի նկատմամբ, ԱԺՄ նախագահն ընդգծեց, որ ժողովուրդն ԱԺ-ի շենքից ներս մտավ, քանի որ իրավունք ուներ ընտրությունների արդյունքների մասին ապրդոցեսներին»:

Այնուհետեւ երկար ուսեցավ ԱԺՄ վարչության եւ տարածքային կառույցների անդամները: Երկրներում ընդգծվեց կուսակցության կառույցների ամրապնդման, ֆինանսական միջոցների աղահովման, ներկուսակցական կարգապահության անհրաժեշտությունը: Այնուհետեւ համաժողովն ընդունեց 2 բանաձեւ, դրանցից մեկը վերաբերում էր քաղբանտարկյալներին, մյուս բանաձեւում Հայաստանում 96 թ. սեպտեմբերի 22-ին եւ դրան հաջորդած ներքաղաքական իրավիճակի գնահատականն էր տրվում եւ ընդգծվում էին անելիքները: Վերջին բանաձեւում մասնավորապես նշվում է, որ ԱԺՄ-ն «հավատարիմ մնալով իր գաղափարական սկզբունքներին, նոպատակներին ու գործելակերպին»:

– չի հաշվում հայ ժողովրդի ազգային եւ կենսական շահերը ոչնահարող իշխանության բռնազավթման հետ:

– ընտրում է խաղաղական միջոցներ պարտադրելու ուղին, որը հենվում է ժողովրդի հավատական ուժի վրա,

– այդ ուղու առաջին նոպատակներից է համարում նոպաստելով ժողովրդավարական շարժման (ճակատի) ձեւավորմանը, ժողովրդի ճնշման դրսեւորումներում դարտադրել նախագահի նոր ընտրություններ որպես նոր ներքաղաքական իրավիճակում»:

Հանդիսատեսը երկարատեւ ելույթ ունեցավ ԱԺՄ նախագահը, նշելով, որ «կուսակցությունը սկսում է աշխատանքային նոր փուլ»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԺՄ համաժողովը կարեւորում է համաժողովրդական ճակատի ստեղծումը

կայնության մեջ իշխող առասպելներ, որոնք հանգում էին հետեւյալ ամփոփումներին «արանք արդեն կտացել են», եւ երկրորդ «ո՞վ, եթե ոչ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը», նկատեց Մանուկյանը: Ըստ նրա, այդ առասպելների ֆախֆախման արդյունքում վերականգնվեց ժողովրդի ինքնավստահությունն առ այն, որ իր կամքն է որոշելու ընտրությունների արդյունքները: Անդրադառնալով ընտրությունները բոյկոտելու խնդրին, ԱԺՄ նախագահը նշեց, որ բոյկոտի դեպքում ժողովուրդն այլեւս երբ չէր տեսնի եւ վերոհիշյալ առասպելներն էլ չէին փարվի: «Ես մի բան գերագնահատում էի իշխանությունների մտահոգությունը երկրի աղազայի հանդեպ», նշեց Մանուկյանը, միաժամանակ ավելացնելով, որ իշխանությունների «անձնական շահերը» շատ ավելի բարձր էին հասարակական-պետական շահերի հանմաս: բացի այդ «իշխանությունը կորցնել, նշանակում էր դատապարտել տալ արվածի համար»:

Այնուհետեւ Մանուկյանն անդրադարձավ սեպտեմբերի 25-ի եւ 26-ի իրադարձություններին եւ դրան հաջորդող ներքաղաքական իրավիճակին: Ըստ այդմ, Մանուկյանը նկատեց նաեւ, որ «18 տարեկան երիտասարդներին որպես դպրոցական դպահում են բանտերում»: Դատապարտելով «բռնությունն ու հաշվեհարդարը» ԱԺ նախագահի եւ փոխնախագահի նկատմամբ, ԱԺՄ նախագահն ընդգծեց, որ ժողովուրդն ԱԺ-ի շենքից ներս մտավ, քանի որ իրավունք ուներ ընտրությունների արդյունքների մասին ապրդոցեսներին»:

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկա իրավիճակում Վ. Մանուկյանը կարեւորեց կուսակցությունների, հասարակության լայն շերտերի աջակցությամբ «միանձնյա ճակատի» ստեղծումը, ինչը հնարավորություն կտա «միջամտել հանրաքվեությունում գոյություն ունեցող մեն ինչ իմանալ եւ տեղեկատվություն ստանալ»: «Ընդհանուր մթնոլորտն այնպիսին էր, որ ժողովուրդը երես էր թեքել իշխանություններից», որոնք դա շատ լավ գիտակցում էին: Ըստ Մանուկյանի, ՆԳՆ-ի եւ ՊՆ-ի անձնակազմը սեպտեմբերի 25-ի դեմքերի ժամանակ «շատ խոհեմ ղահեց իրեն, ինչը պետք է դաս լիներ իշխանություններին»: Ղարաբաղի խնդրի լուծման ճանապարհին, ըստ Մանուկյանի, դարձյալ իշխանափոխության միջոցով է անցնում ընդգծեց ԱԺՄ նախագահը: Արժարձելով երիտասարդության թեման, Վ. Մանուկյանը նշեց, որ այն պետք է կայանա միմիայն նոր ընտրությունների անցկացման եւ նոր Սահմանադրության ընդունման շուրջ:

Ներկա իրավիճակում Վ. Մանուկյանը կարեւորեց կուսակցությունների, հասարակության լայն շերտերի աջակցությամբ «միանձնյա ճակատի» ստեղծումը, ինչը հնարավորություն կտա «միջամտել հանրաքվեությունում գոյություն ունեցող հասարականն էր տրվում եւ ընդգծվում էին անելիքները: Վերջին բանաձեւում մասնավորապես նշվում է, որ ԱԺՄ-ն «հավատարիմ մնալով իր գաղափարական սկզբունքներին, նոպատակներին ու գործելակերպին»:

– չի հաշվում հայ ժողովրդի ազգային եւ կենսական շահերը ոչնահարող իշխանության բռնազավթման հետ:

– ընտրում է խաղաղական միջոցներ պարտադրելու ուղին, որը հենվում է ժողովրդի հավատական ուժի վրա,

– այդ ուղու առաջին նոպատակներից է համարում նոպաստելով ժողովրդավարական շարժման (ճակատի) ձեւավորմանը, ժողովրդի ճնշման դրսեւորումներում դարտադրել նախագահի նոր ընտրություններ որպես նոր ներքաղաքական իրավիճակում»:

Հանդիսատեսը երկարատեւ ելույթ ունեցավ ԱԺՄ նախագահը, նշելով, որ «կուսակցությունը սկսում է աշխատանքային նոր փուլ»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչապետը կունենա ազգային փոքրամասնությունների հարցերով խորհրդական

Դեկտեմբերի 21-ին վարչապետ Արմեն Սարգսյանն ընդունեց Հայաստանի ազգությունների միության անդամներին, որոնք ներկայացնում են հանրապետությունում բնակվող տասնյակից ավելի ազգային փոքրամասնություններին:

Ազգությունների միության նախագահ Վլադիմիր Շատուեւը ներկայացրեց կազմակերպության նպատակներն ու խնդիրները: Մասնավորապես բարձրացվեցին ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ պետական հաղթականության մշակման եւ նրանց խնդիրներով զբաղվող որեւէ պետական կառույց ունենալու, մշակութային կենտրոն ստեղծելու համար տարածք տրամադրելու հարցերը: Համայնքների ղեկավարները ողջունեցին կառավարության աշխատակազմում Սիլիտոի վարչության ստեղծումը:

Հանրապետության վարչապետը շնորհակալություն հայտնեց Հայաստանում բնակվող ազգային փոքրամասնություններին, որոնք հայ ժողովրդի հետ կրեցին վերջին տարիների դժվարությունները: Նա նշեց, որ նախատեսում է ունենալ ազգային փոքրամասնությունների հարցերով խորհրդական եւ համաձայնեց Ազգությունների միության անդամների այդ պաշտոնում Վլադիմիր Շատուեւին նշանակելու առաջարկին:

ՀԱԿՈԲ

«Քրիստոնեական մշակութային միջազգային ծառայություններ» կենտրոնի երկրորդ տարելիցը

Կիրակի, դեկտեմբերի 22-ին, մեծ շուքով, հարյուրավոր հավատացյալների ու հրավիրվածների բազմության մասնակցությամբ նշվեց Հայ ավետարանական եկեղեցու «Քրիստոնեական մշակութային միջազգային ծառայություններ» կենտրոնի երկրորդ տարելիցը:

Բացելով հանդիսությունը, կենտրոնի հիմնադիր եւ տնօրեն Լեւոն Պարսագաջյանն ընդգծեց, թե իրենց նոպատակն է եղել սատարել ժողովրդին նրա համար ծանր այս օրերին, հատկապես երիտասարդությանը հաղորդակից դարձնել քրիստոնեական մշակույթին, արժեքներին, «կտրել փողոցն եւ հոգալ, որպեսզի սատանա այնպիսի դասիարակություն, որ ես չենա ուրիշ երեխայեն ամեն ասպարեզներում մեջ»:

Հանդիսության ընթացքին կենտրոն հաճախող տարբեր տարիքի մարդկանց վկայություններից հայտնի դարձավ, որ այստեղ գործում են ամենաբազմազան խմբակներ, այդ թվում անգլերենի ուսուցման, համակարգչային տեխնիկայի տիրապետման, ծեռի աշխատանքների եւ այլն, որոնց մասնակցում են նաեւ հաշմանդամներ, Լեռնային Ղարաբաղի Շահումյանի շրջանի փախստականներ, մանկահասակ երեխաներից մինչեւ 80-ամյա տարիքի կանայք ու տղամարդիկ, որոնք կենտրոնում գտել են զբաղմունք, հոգու խաղաղություն, իրենց բառերով «ճանաչել են մեր տեր Հիսուս Քրիստոսին»:

Արարողությանը հատուկ փայլ էր տալիս գեղեցիկ արտահագուստով բազմամարդ երգչախումբը, որն այլի ընկավ հոգեւոր երգերի վարպետ կատարումով:

Ներկա էին արտասահմանյան տասնյակից ավելի հյուրեր տարբեր երկրներից, որ ներկայացնում էին «Քրիստոնեական մշակութային միջազգային ծառայություններ» կենտրոնի ֆոյկազմակերպություններն այդ երկրներում: Նրանք եւս հանդես եկան գնահատանքի խոսքով: Ողջույնի ջերմ խոսքեր ասացին նաեւ դահլիճում ներկա մեսավորականները, իսկ հանրաճանաչ բանաստեղծ Գեւորգ Էմինը, ի հավելումն, կարդաց նաեւ իր ստեղծագործություններից մեկը:

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դիվանապետ Ներսես արքեպիսկոպոս Պողարյանը, որ մասպես սատարել է Կենտրոնի աշխատանքը, Ամենայն հայոց հայրապետի օրհնության խոսքը հաղորդեց ներկաներին եւ հատուկ կարեւորեց կենտրոնի ու նրա ղեկավար Լեւոն Պարսագաջյանի ազգանվեր գործունեությունը:

Վերջում հարյուրավոր երեխաների բաժանվեցին Անգլիայի իրենց հասակակիցների ուղարկած տուփերը Սուրբ Ծննդյան նվերներով:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Յոդը կդառնա աղի մշտական բաղադրիչը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուզում եմ հավատալ, որ Հայաստանը շուտով կդադարի խորհրդի համաշխարհային օջախներից մեկը լինելուց, ասաց հանրապետական էնդոկրինոլոգիական կենտրոնի ղեկավար Էդվարդ Թորոմանյանը: Ըստ նրա, դա հնարավոր կդառնա կերակրի աղի յոդավորման ծրագիրը կենսագործելուց հետո, որն այժմ իրականացվում է ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի՝ ՄՄԿ-ի մանկական ֆոնդի օգնությամբ: Կենտրոնի տնօրենի խոսքերով, Ավանի աղի հանքի վերազինման շնորհիվ, յոդն այսուհետ կդառնա կերակրի աղի մշտական բաղադրիչը: Մարդու օրգանիզմում հատկապես այդ կարեւոր միկրոտարրի բացակայությունն է առաջացնում խորհրդի հիվանդությունը:

Պակիստանյան «Պեոսիի» վաճառքն արգելվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Հայրենասանդարտ» վարչությունն արգելեց Երեւանի թիվ 41 եւ թիվ 43 խանութներում Արաբական Միացյալ Էմիրություններից ներկրված Պակիստանի Դարաղության «Պեոսի» ըմպելիքի վաճառքը: «Հայրենասանդարտի» լրատվական ծառայության դարապետ Սամվել Վարգսյանն ասաց, որ 246500 (1031 արկղ) բանկանների ստուգումներից դարզվել է, որ ըմպելիքի գործածման ժամկետը դեռ չի անցել, սակայն տարաների մեջտեղական դաստը նկատելիորեն խախտված են: Իսկ «Պարեն» գիտաարտադրական միավորումում կատարված ստուգումները ցույց են տվել, որ այդ «Պեոսիի» դարունակության մեջ կան մեզոֆիլ մանրէներ եւ սնկեր, որոնց առկայությունը խմիչքի մեջ խոսիք արգելվում է բուժանիշարական նշումներով: Դարզվել է նաեւ, որ այս ապրանքը ներկրվել է առանց անվտանգության սերտիֆիկատների:

ԴԱՏ

Ամբաստանյալ Արամ Պետրոսյանը որպես դատապաշտպանի հրավիրում է հանրապետության նախագահին

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին որպես դատապաշտպանի հրավիրելու գրավոր միջնորդությամբ դիմեց դատարանին ամբաստանյալ Արամ Պետրոսյանը դեկտեմբերի 20-ի դատական նիստի սկզբում: ՆԳ նախարարի նախկին օգնականն իր միջնորդությունը հիմնավորեց նրանով, որ ըստ սահմանադրության ՀՀ նախագահը հանդիսանում է հանրապետության յուրաքանչյուր քաղաքացու իրավունքների երաշխավորը: Դատավարությունը նախագահող Ալբերտ Հակոբյանը մերժեց ամբաստանյալի միջնորդությունը՝ այն կցելով գործին:

Ա. Պետրոսյանը, խիստ ազդված մերժումից, դատարանից խնդրեց ընդհատել դատական նիստը, քանի որ ինքը այդ վիճակում չի կարող մասնակցել նիստին: Ի պատասխան դատավորի հարցերի, նա հայտարարեց, որ ցուցմունք չի տա մինչեւ իր դատապաշտպանի գալը:

Ալբերտ Հակոբյանը հայտարարեց ընդմիջում մինչեւ դեկտեմբերի 23-ը:

Սակայն նիստի ընթացքում երկու հայտարարություն ամբաստանյալն այնուհանձնայնիվ, արեց:

Նախ, քանի որ ինքը մերժեց ծառայության մատչը դարձնել հանրությանը, որ ոչ ոքի իր հանդեպ հարուցված քրեական գործի քննությունն անցկացնի դատախազությունը: ՆԳ մարմինների աշխատակիցների դեմ հարուցված գործերի քննությունը, համաձայն օրենսդրության, իրականացնում է դատախազությունը (այդ հասատեց նաեւ նիստին ներկա փաստաբանը): Ա. Պետրոսյանը նշեց, որ իրական գործը կպգնող ՆԳՆ 6-րդ վարչության քննիչ Վանիկ Հոբոսյանը թաքցրել է ամբաստանյալի ներքին ծառայության մասյոր հանդիսանալու փաստը եւ նրան ներկայացրել որպես ՍՊԸ տնօրեն: Դատավորի այն հարցին, թե ինչո՞ւ քննության ընթացքում ամբաստանյալը չի հրավիրել դատախազության ներկայացուցչին, նա պատասխանեց, որ պահանջել է այդ, նույնիսկ հացադուլ է հայտարարել, բայց դարձվելու աղառնալիքից բացի ոչնչի չի հասել:

Երկրորդ Ա. Պետրոսյանը դատարանին տեղեկացրեց, որ իր ձերբակալությունից (1996 թ. մարտի 8) հետո ՆԳՆ 6-րդ վարչության դեսի առաջին «եղակալ Համլետ Հակոբյանը օգտագործում է ամբաստանյալի «Լաղա» մակնիշի ավտոմեքենան՝ մինչ այդ որպես գրավ ինքը հանձնել էր իր վարկատուներից մեկին «ԼԵՆԴ» բանկին: Դատավոր Ա. Հակոբյանը այդ ապրիլ հայտարարեց, որ եթե նշված փաստը առաջացրել, ապա դա կդիտվի որպես օրենքի կոպիտ խախտում:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Հայ օգնության կենտրոնի» հերթական բեռնատարները ճանապարհին են

Գերմանիայի Վեցլար քաղաքում գրանցված «Հայ օգնության կենտրոնը» (Armenian Help Center (C. V.) 89-ի երկրաշարժից հետո կազմավորվեց: «Ազգ» ակնարկել է կենտրոնի անունն անցյալ տարի, կազմակերպության անխոնջ մշակի Հակոբ Ջամբազյանի մասին իր հոդվածում: Վերջերս նա երկու անգամ հրանցիկ այցով եղավ Հայաստանում, եւ քանի որ կազմակերպության Հայաստան առաքված օգնության մեծ բեռնատարները ճանապարհին են, նրա հետ հանդիպման ժամանակ խնդրեցինք ավելի մանրամասն տեղեկություն հաղորդել:

Քաղաքաբեռնատարանում բարեգործական կենտրոնը գրանցվեց 89-ին, 9 հոգանոց հանձնախմբի նախագահ ընտրվեց ազգությամբ գերմանացի Վիլի Շեյֆերը, որը ոչ միայն տեղի ընդգծված ծանանում ունեցող Քրիստոնեա-դեմոկրատական կուսակցության անդամ է եւ մեծ համարում ունի, այլեւ հայտնի է բարեգործի կենսակերպով: Հանձնախմբի անդամների կեսը գերմանացի են: Թեեւ աշխատանքի դիմաց ոչ ոք չի վճարվում (բարեգործական կազմակերպություն է), բայց յուրաքանչյուրն իր հիմնական աշխատանքից հետո նվիրված ծառայում է Քրիստոսի հանդեպ հավատ ունեցող հայ ժողովրդի կարիքներին:

Ըստ դարոն Ջամբազյանի, դարձական փոխիկ տեղեկանքը (հինգերորդարում Սեարոդ Մաշտոց եւ տեսիլով հայոց գրերի ստեղծում, Աստվածաշնչի բարգմանություն) բավարար է, որ նեղեցաներ հարուստ գերմանացին, հարգանք տածելով, բավականաչափ դրամագլուխ նվիրաբերի նարիներ առաջ այդպես հաջողվեց վերահրատարակել Աստվածաշունչը եւ Հայաստան ուղարկել, նամ հայերեն բազմաթանակ այն օգնությունները, որ տարվա մեջ 2-3 անգամ հասնում են Դարոնյան Նվիրատուն եւ կազմակերպության աշխատանքի ծավալներին: Այս տարաբ ակնկալվող 25-30 տոննա օգնությունը, որ հավաքել է մեծ մասամբ տարբեր քաղաքներում (Ֆրանկֆուրտ, Վիսբադեն, Քյոլն, Օբերհաուզեն, Թեյլը, Մարբուրգ, Վեցլար, Դորտմունդ) ապրող գերմանահայերի միջոցներով, դեռ մարտ ամսին էր ծրագրված: Բայց յուրաքանչյուր խնդիրի, ճանապարհներին արված դարահելու հայանականությունը վարորդներին հետո է դարձել ճամփորդությունից:

Առաքված օգնությունն ի հայտ ու՞ դարկելու խնդրով կդարձի նշանակում գործող «Հայ օգնության կենտրոնի» դրամենյանը (տնօրեն՝ Հրաչ հայրապետյան): Նա գրանցված է եւ գործում է «Գոյատեւ» կենսաբանական ընկերությունում: Ճանապարհների մի մասը կանցնեն հայոց ոսի (գերմանական արտաքին գործերի նախարարությունը՝ 30 թվերը հարստությունների օգնություն), մնացածը ըստ դարոն, ոչ մի հարցի Ֆակիր տրված: Գերարեւ, Գյումրի, Միջագետք: Այս անգամ դատում աշխատողների համար եւս արտասահման եւ կարիք, նաեւ 10-15 հեռախոս ընտրելների, ուսուցիչների, եկեղեցականների համար:

Մ. Հ.

ԱԶԳ

Ամփոփում

Հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքի քննարկումն սկսվել էր Գերագույն խորհրդում, սակայն նախորդ խորհրդարանը մերժեց օրենքի նախագիծը: Ոմանց ասելով, Ազգային ժողովին ներկայացված նախագիծն առավել անընդունելի էր, սակայն ընդունվեց: Նախագծի մշակմանը Աժ-ն դեռախորհրդարանական հանձնաժողովից բացի, այս կամ այն չափով մասնակցել են նաև ոչ ՀԿ-ներ: Սակայն ՀԿ-ների մեծամասնությունը դժգոհում է, որ չնայած իրենց շահագրգռվածությանը մասնակից չդարձրին նախագծի մշակմանը: Այնուամենայնիվ, չեն նահանջել և նախագծի վերաբերյալ ընդհանուր դատողություն կազմելուց հետո 16 հոդվածի առնչությամբ հակադրություն է սահմանում ՀԿ-ների գործունեության վրա: Նամակագիրը նշել է, որ այդ դեպքում արդարացվում է ՀԿ-ների նորությունը և նրանք չեն կարող բնորոշվել «ոչ կառավարական»: Նամակում մասնավորվել են նաև օրենքի 28-րդ հոդվածի 4-րդ դրությունը և 23-րդ հոդվածի 1-ին կետը, անհասկանալի համարելով դրանց դիմաց ներկայացված դատախազներ: «Ընդհանուր առմամբ ՀԿ-ների մասին օրենքը բավարար մշակված չէ և ներկայանում է որոշ անճշտություններով, հակասություններով և խմբագրական թերություններով լի մի փաստաթուղթ», նշել է հիմնադրամի տնօրենը:

Վերջինիս տեղեկությունների համաձայն, ՀՀ նախագահը նախագիծը լրամշակման է վերադարձրել: Պրն Ներսիսյանն ասենեին էլ այն կարծիքին չէ, թե իր նամակը նպաստեց դրան: Բանի որ նամակում մասնավորված դիտողությունները Աժ-ի կողմից հոկտեմբերի 22-ին հաստատված օրենքում անփոփոխ էին մնացել և ընդհանրապես օրենքը էական փոփոխության չէր ենթարկվել:

Ինչպես ընդունված է ներկայիս խորհրդարանում հանձնաժողովների ներկայացրած գանկացած օրենքի նախագիծ ընդունվում է գրեթե միաձայն: Նույնիսկ սխալված չենք լինի, եթե ասենք, որ դատգամավորների մեծամասնությունը չի էլ ընթերցում այն: Հակառակ դեպքում, նրանցից գոնե մի քանիսը դեռ է որ նկատեին սույն օրենքի տարբեր հոդվածների միջև եղած հակասությունները, ինչպես օրինակ վերը նշեցինք 8-ը և 26-ը: Առաջինում ասվում է. «Պետական մարմինների և դաշնային անձանց կողմից ՀԿ-ների գործունեությանը միջամտելն արգելվում է բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի»: Սրանից հետո անհասկանալի է դառնում 26-րդ հոդվածի բովանդակությունը. «ՀԿ-ների գործունեության վերահսկողությունն իրականացնում են արդարադատության նախարարությունը և օրենքով սահմանված դեպքերում այլ իրավասու պետական մարմինները»:

Սույն օրենքի նախագծի հեղինակը նաև Սահմանադրության հեղինակներից մեկն է, սակայն «չի՞ նկատել» օրենքի 5-րդ հոդվածի հակասությունը Սահմանադրության 25-րդ հոդվածի հետ: «Արգելվում է զինված ուժերում և իրավապահ մարմիններում ՀԿ-ների ստեղծումն ու գործունեությունը» (հոդված 5): Իսկ Սահմանադրության մեջ ավելի որոշակի է նշված. «Արհեստակցական միություններ ստեղծելու, դրանց անդամագրվելու իրավունքները կարող են սահմանափակվել զինված ուժերում և իրավապահ մարմիններում ծառայողների նկատմամբ» (հոդված 25): Նմանօրինակ հակասություններ, հատկապես այդ օրենքների հետ, ինչ դեռևս նկատառումներ մատուցում հայտնելու մեծ ցանկություն ունեն, սակայն ցավով նշեցին, որ դատական կազմակերպությունները անհրաժեշտություն են հասարակական կյանքի զարգացման համար: Զարգացնելով ՀԿ սեկտորը կարող ենք բնեռացումը հաղթահարել:

ԼԵՎՈՆ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ (Սահմանադրամի գլխավոր տնօրեն).–Այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, թե ինչ որ մեկը ցանկանում է վերահսկել ՀԿ-ների գործունեությունը, որովհետև նրանք արդեն հասարակական ուժ են դառնում: Եվրոպայում ՀԿ-ների մասին օրենք չկա, ԱՄՆ-ում նույնպես հատուկ օրենք չկա: Մեզ մոտ ոչ միայն կանոնակարգում են նրանց իրավունքներն ու դատական գործունեությունները, այլև վերջինը դեռ է հենվի հավատարմության վրա: Ուժեղ կազմակերպություններն անհրաժեշտություն են հասարակական կյանքի զարգացման համար: Զարգացնելով ՀԿ սեկտորը կարող ենք բնեռացումը հաղթահարել:

ԼԵՎՈՆ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ (Սահմանադրամի գլխավոր տնօրեն).–Այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, թե ինչ որ մեկը ցանկանում է վերահսկել ՀԿ-ների գործունեությունը, որովհետև նրանք արդեն հասարակական ուժ են դառնում: Եվրոպայում ՀԿ-ների մասին օրենք չկա, ԱՄՆ-ում նույնպես հատուկ օրենք չկա: Մեզ մոտ ոչ միայն կանոնակարգում են նրանց իրավունքներն ու դատական գործունեությունները, այլև վերջինը դեռ է հենվի հավատարմության վրա: Ուժեղ կազմակերպություններն անհրաժեշտություն են հասարակական կյանքի զարգացման համար: Զարգացնելով ՀԿ սեկտորը կարող ենք բնեռացումը հաղթահարել:

ԼԱՐԻՍԱ ԱԼԱՎԵՐԴՅԱՆ («Ընդդեմ իրավական բռնության»).–Մենք դեմ է ասանայիք օրենք, որը տարբերակեր ՀԿ-ների տեսակներն իրենց հիմք ընդունելով նրանց գործունեությունը: Սակայն ստացանք օրենք, որտեղ հիմնական շեշտը դրված է դեռության կողմից ՀԿ-ներին վերահսկելու վրա: Իսկ ԱՆ-ն հսկողությունից բացի ՀԿ-ների հոգսերը կիսելու որևէ դատավորություն ստանձնո՞ւմ է: Երբ դեռությունը վերահսկելու ցանկություն ունի այն չդեռ է արտացոլվեր օրենքում, դա հաղթահարելի ձև չէ: Պարզվում է, ԱՆ-ի ներկայացուցիչը ցանկացած դատի կարող է դատախնդել դեկավար մարմնի կողմից արված առձանագրությունները: Այդ ի՞նչ մտավախություն է, ի՞նչ զգոնություն է:

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքը սահմանափակում է ՀԿ-ների ազատությունը

Այսպես են մտածում հասարակական կազմակերպությունները

ՀԿ-ների մասնակցությամբ ելնարկումներ են կազմակերպել: Նախագծի մշակմանը մասնակցություն ունեցածներն արդարանալու փորձեր են կատարել, սակայն, հասկանալի է, դրանից օրենքն ավելի լավը չի դառնում:

Սախարով հիմնադրամի գլխավոր տնօրեն Լևոն Ներսիսյանը սեպտեմբերի 10-ին ՀՀ նախագահին հղած նամակում իր նկատառումներն ու դիտողություններն է հայտնել Աժ-ի կողմից առաջին ընթերցմամբ ընդունված օրենքի վերաբերյալ: Պրն Ներսիսյանը ՀՀ նախագահի ուշադրությունը հրավիրել էր մասնավորապես օրենքի 26-րդ հոդվածին, ըստ որի արդարադատության նախարարությունը հսկողություն է սահմանում ՀԿ-ների գործունեության վրա: Նամակագիրը նշել է, որ այդ դեպքում արդարացվում է ՀԿ-ների նորությունը և նրանք չեն կարող բնորոշվել «ոչ կառավարական»: Նամակում մասնավորվել են նաև օրենքի 28-րդ հոդվածի 4-րդ դրությունը և 23-րդ հոդվածի 1-ին կետը, անհասկանալի համարելով դրանց դիմաց ներկայացված դատախազներ: «Ընդհանուր առմամբ ՀԿ-ների մասին օրենքը բավարար մշակված չէ և ներկայանում է որոշ անճշտություններով, հակասություններով և խմբագրական թերություններով լի մի փաստաթուղթ», նշել է հիմնադրամի տնօրենը:

Վերջինիս տեղեկությունների համաձայն, ՀՀ նախագահը նախագիծը լրամշակման է վերադարձրել: Պրն Ներսիսյանն ասենեին էլ այն կարծիքին չէ, թե իր նամակը նպաստեց դրան: Բանի որ նամակում մասնավորված դիտողությունները Աժ-ի կողմից հոկտեմբերի 22-ին հաստատված օրենքում անփոփոխ էին մնացել և ընդհանրապես օրենքը էական փոփոխության չէր ենթարկվել:

Ինչպես ընդունված է ներկայիս խորհրդարանում հանձնաժողովների ներկայացրած գանկացած օրենքի նախագիծ ընդունվում է գրեթե միաձայն: Նույնիսկ սխալված չենք լինի, եթե ասենք, որ դատգամավորների մեծամասնությունը չի էլ ընթերցում այն: Հակառակ դեպքում, նրանցից գոնե մի քանիսը դեռ է որ նկատեին սույն օրենքի տարբեր հոդվածների միջև եղած հակասությունները, ինչպես օրինակ վերը նշեցինք 8-ը և 26-ը: Առաջինում ասվում է. «Պետական մարմինների և դաշնային անձանց կողմից ՀԿ-ների գործունեությանը միջամտելն արգելվում է բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի»: Սրանից հետո անհասկանալի է դառնում 26-րդ հոդվածի բովանդակությունը. «ՀԿ-ների գործունեության վերահսկողությունն իրականացնում են արդարադատության նախարարությունը և օրենքով սահմանված դեպքերում այլ իրավասու պետական մարմինները»:

Սույն օրենքի նախագծի հեղինակը նաև Սահմանադրության հեղինակներից մեկն է, սակայն «չի՞ նկատել» օրենքի 5-րդ հոդվածի հակասությունը Սահմանադրության 25-րդ հոդվածի հետ: «Արգելվում է զինված ուժերում և իրավապահ մարմիններում ՀԿ-ների ստեղծումն ու գործունեությունը» (հոդված 5): Իսկ Սահմանադրության մեջ ավելի որոշակի է նշված. «Արհեստակցական միություններ ստեղծելու, դրանց անդամագրվելու իրավունքները կարող են սահմանափակվել զինված ուժերում և իրավապահ մարմիններում ծառայողների նկատմամբ» (հոդված 25): Նմանօրինակ հակասություններ, հատկապես այդ օրենքների հետ, ինչ դեռևս նկատառումներ մատուցում հայտնելու մեծ ցանկություն ունեն, սակայն ցավով նշեցին, որ դատական կազմակերպությունները անհրաժեշտություն են հասարակական կյանքի զարգացման համար: Զարգացնելով ՀԿ սեկտորը կարող ենք բնեռացումը հաղթահարել:

ԼԵՎՈՆ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ (Սահմանադրամի գլխավոր տնօրեն).–Այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, թե ինչ որ մեկը ցանկանում է վերահսկել ՀԿ-ների գործունեությունը, որովհետև նրանք արդեն հասարակական ուժ են դառնում: Եվրոպայում ՀԿ-ների մասին օրենք չկա, ԱՄՆ-ում նույնպես հատուկ օրենք չկա: Մեզ մոտ ոչ միայն կանոնակարգում են նրանց իրավունքներն ու դատական գործունեությունները, այլև վերջինը դեռ է հենվի հավատարմության վրա: Ուժեղ կազմակերպություններն անհրաժեշտություն են հասարակական կյանքի զարգացման համար: Զարգացնելով ՀԿ սեկտորը կարող ենք բնեռացումը հաղթահարել:

Դեռության մեջ կան համարյա տասնյակ մարմիններ, որոնք ունեն արդեն սահմանված բոլոր իրավունքներն ու օրենքները, նախատեսված վերահսկողության ձևերը: Վերջապես դատարաններ ունենք, որին դիմելու իրավունք կարող են վերադահել հենց նույն ԱՆ-ին, եթե խախտվել են ՀՀ օրենքները: Այսպիսի մեթոդներով ողջակիզեն վերահսկողությունը ավելորդ լարվածություն և անվստահության մթնոլորտ է ստեղծում: ՀԿ-ների իրավունքները թվարկելիս նշվում է «թույլ տալ ԱՆ-ի ներկայացուցչին ներկա լինել իր բարձրագույն մարմնի նիստերին». Երբ խոսքը թույլատրելու մասին է, ինչո՞ւ է մտցվում դատարանի կեցի մեջ: Հնչողությունն արդեն իսկ խոսում է այդ կեցի ոչ ընդունելի լինելու մասին:

Օրենքում այնպիսի կետեր կան, որոնք ՀԿ-դեռության փոխհարաբերությունն ավելի լարված են դարձնում: Պետական կառույցների հետ փոխհարաբերությունները ավելի շատ դեռ է մշակվեն գործունեության ընթացքում:

Երբ օրենքում ընդգծվեր կազմակերպությունների տարբերությունը, ասել մի շարք կազմակերպություններ կվերանայեին իրենց անվանումը միությունն, հիմնադրամ, ասոցիացիա և այլն: Ցավոք, մեր կազմակերպությունների մեծամասնությունը չի ընկալում դրանց տարբերությունը: Իսկ այդ հասկացությունները բավական հասկանալի են միջազգային հանրության դրսում: ՀԿ-ներ որևէ ձևով չեն տարբերակվում մյուս կազմակերպություններից գործարարներից, սահմանափակ դատախնդանելության ընկերություններից: Պետության հարկային քաղաքականությունը վերջիններիս ու ՀԿ-ների նկատմամբ միևնույն բանով է տարբերվում: Տարօրինակ ու անհերթ վիճակ է ստեղծվում, երբ որևէ եկամտաբեր չունենալով գոյությունը դեռ է տանի: Պատահում են կանոնադրության մեջ նշել, թե որ տեղում է հաստատվելու կազմակերպական ծախսերին: Անգամ հասկանալի չէ, թե ինչ ասել է կազմակերպական ծախս:

Օրենքի բացում այդ թերությունները նշելով հանդերձ, ՀԿ-ների ղեկավարները հայտնեցին, թե սակայն չի նշանակում, որ օրենքին չեն «հնազանդվելու», սակայն «Օրենքին խստացած տեսքով չդեռ է վերաբերվել և անհրաժեշտ է մտածել կատարելագործելու մասին (Նորա Հակոբյան):

«Պատրաստվում ենք անդրադառնալ օրենքին, քանի որ սա բարենպաստ չի լինելու ՀԿ-ների համար» (Լևոն Ներսիսյան): «ՀԿ-ների մասին օրենքը անհաջող փորձ էր և Աժ-ի առաջնահերթ խնդիրը դեռ է լինի վերանայել այն մոտեցնելով միջազգային չափանիշներին» (Լարիսա Ալավերդյան):

ՍԱՄՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՇԳ

Միջազգային

Այսօր ԱՄԷ-ի նավթի ոլորտները կազմում են շուրջ 98 մլրդ տակառ, եւ երկիրը դասվում է որպես երրորդը աշխարհի ամենահարուստ պետությունների շարքում: Տնտեսական ցուցանիշերը փայլուն կերպով վկայում են այն բոլոր վերափոխությունների մասին, որ ԱՄԷ-ն ապրել է իր հիմնադրումից 1971 թ. դեկտեմբերի 2-ից ի վեր: Միավասիկ մի քանի տվյալ. 1972-ին երկրի բյուջեն, ինչպես հաղորդում է «Էքսպրեսը», ընդամենը 8.97 մլրդ ֆրանսիական ֆրանկ է կազմել, իսկ սահա 1995-ին հասավ 198 միլիարդի: Նույն ժամանակաշրջանում արտահանված արտադրանքների ընդհանուր գումարը 7.30 մլրդ ֆրանկից աճեց մինչեւ 179 միլիարդի, իսկ ներկրման բնագավառում 2.9 միլիարդից մինչեւ 106 միլիարդ: Վերջին երկու տասնամյակում առեւտրային ավելցուկը տասնապատկվել է (4.2 մլրդ–42 մլրդ): Այս տպավորիչ տնտեսական աճի համար Էմիրությունները անկասկած պարտական են գլխավորապես հում նավթի գաղափարներին, որն առաջին անգամ արդյունահանվեց եւ արտահանվեց 1960-ականներին: Այսուհանդերձ, գիտակցելով այդ հարստության անցողիկ բնույթը, ԱՄԷ-ն անհիմնորեն ձեռնամուխ եղավ արդյունաբերությունը բազմաբնագավառ դարձնելու գործին: Սկսած 1980-ից ոչ նավթային էկոնոմիկան բազմապատկվել է. շնորհիվ ազատ առեւտրի եւ նավթի հետ կապ չունեցող բազմաբնույթ արտադրությունների: Տեղի է ունեցել նաեւ զբոսաշրջության շոշափելի վերընթաց: Այսօրեր մեծ ներդրումներ են արվում զբոսաշրջության հիմքը կազմող հնարակառուցվածքի մեջ: Օրավուր աճում է Դուբայ այցելող մարդկանց թիվը: Հոյակապ լողափներից եւ շուրջամյա արեւոտ եղանակից զատ, ԱՄԷ-ում գտնող ազատ ու անկաշկանդ մթնոլորտը հազարավոր այցելուների հաղորդակից է դարձնում իր հիանալի խոհանոցին, համեղ գինիներին, բազմաթիվ առեւտրային կենտրոններին եւ կապույտ օրագրային զվարճանքներին, ու տնամամառային միջոցառումներին սկսած «Դուբայ Էքս Շոու»-ից եւ վերջացրած «Դուբայ Շոփինգ Ֆեստիվալ»-ով: Տարեկան էմիրություններ է այցելում 2.3 մլն զբոսաշրջիկ:

ԱՄԷ-ում նույն չափով ծաղկում է նաեւ առեւտուրը: շնորհիվ Դուբայի Ջեբել Ալի ազատ գոտու, որ կենտրոնացած են շուրջ մեկ հազար ընկերություններ, որոնք հանձինս Էմիրությունների տանում են Մերձավոր Արեւելքի եւ հնդկական հնբաբերի միջին տեսությունը 74 տարի է:

Երբեմ չեն դադարել այդ տարիներին ներդրումները երկրի ենթակառուցվածքի մեջ: Այսօր Էմիրությունների անասդաստները ծածկված են 3 հազար կմ ավտոմոտիներով: Երկիրն ունի 15 նավահանգիստ եւ 6 արդիական օդակայան: Հեռախոսային կապի հասմակարգն օժտված է 600 հազար կայուն եւ 100 հազար շարժական հեռախոսային գծերով:

Մի խոսքով ակնառու են ԱՄԷ-ի բազմաթիվ ու բազմաբնույթ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԹԵՐԱԿՈՂԻ

Մի երկրի անտեղ վերելքը

Արաբական Միացյալ Էմիրություններ. փաստեր, թվեր...

Այս ամսվա սկզբներին Արաբական Միացյալ Էմիրությունները տոնեցին իրենց համադաշն պետության հիմնադրման 25-ամյակը: Յոթ էմիրություններ, որ ժամանակին կոչվել են «Հինգադարի պետություններ», Աբու Դաբի, Դուբայ, Սարջան, Աջման, Ումմ ալ Ղայվեն, Ռաս ալ Գայմահ եւ Ֆուջայրահ, երկար ճանապարհ են անցել սկսած 1930-ականներից, երբ իրենց տնտեսությունը գլխավորապես հիմնված էր բնական մարգարիտի արդյունահանման ու վաճառքի վրա:

ֆրանկ է կազմել, իսկ սահա 1995-ին հասավ 198 միլիարդի: Նույն ժամանակաշրջանում արտահանված արտադրանքների ընդհանուր գումարը 7.30 մլրդ ֆրանկից աճեց մինչեւ 179 միլիարդի, իսկ ներկրման բնագավառում 2.9 միլիարդից մինչեւ 106 միլիարդ: Վերջին երկու տասնամյակում առեւտրային ավելցուկը տասնապատկվել է (4.2 մլրդ–42 մլրդ): Այս տպավորիչ տնտեսական աճի համար Էմիրություններն անկասկած պարտական են գլխավորապես հում նավթի գաղափարներին, որն առաջին անգամ արդյունահանվեց եւ արտահանվեց 1960-ականներին: Այսուհանդերձ, գիտակցելով այդ հարստության անցողիկ բնույթը, ԱՄԷ-ն անհիմնորեն ձեռնամուխ եղավ արդյունաբերությունը բազմաբնագավառ դարձնելու գործին: Սկսած 1980-ից ոչ նավթային էկոնոմիկան բազմապատկվել է. շնորհիվ ազատ առեւտրի եւ նավթի հետ կապ չունեցող բազմաբնույթ արտադրությունների: Տեղի է ունեցել նաեւ զբոսաշրջության շոշափելի վերընթաց: Այսօրեր մեծ ներդրումներ են արվում զբոսաշրջության հիմքը կազմող հնարակառուցվածքի մեջ: Օրավուր աճում է Դուբայ այցելող մարդկանց թիվը: Հոյակապ լողափներից եւ շուրջամյա արեւոտ եղանակից զատ, ԱՄԷ-ում գտնող ազատ ու անկաշկանդ մթնոլորտը հազարավոր այցելուների հաղորդակից է դարձնում իր հիանալի խոհանոցին, համեղ գինիներին, բազմաթիվ առեւտրային կենտրոններին եւ կապույտ օրագրային զվարճանքներին, ու տնամամառային միջոցառումներին սկսած «Դուբայ Էքս Շոու»-ից եւ վերջացրած «Դուբայ Շոփինգ Ֆեստիվալ»-ով: Տարեկան էմիրություններ է այցելում 2.3 մլն զբոսաշրջիկ:

ԱՄԷ-ում նույն չափով ծաղկում է նաեւ առեւտուրը: շնորհիվ Դուբայի Ջեբել Ալի ազատ գոտու, որ կենտրոնացած են շուրջ մեկ հազար ընկերություններ, որոնք հանձինս Էմիրությունների տանում են Մերձավոր Արեւելքի եւ հնդկական հնբաբերի միջին տեսությունը 74 տարի է:

Երբեմ չեն դադարել այդ տարիներին ներդրումները երկրի ենթակառուցվածքի մեջ: Այսօր Էմիրությունների անասդաստները ծածկված են 3 հազար կմ ավտոմոտիներով: Երկիրն ունի 15 նավահանգիստ եւ 6 արդիական օդակայան: Հեռախոսային կապի հասմակարգն օժտված է 600 հազար կայուն եւ 100 հազար շարժական հեռախոսային գծերով:

Մի խոսքով ակնառու են ԱՄԷ-ի բազմաթիվ ու բազմաբնույթ

ֆրանկ է կազմել, իսկ սահա 1995-ին հասավ 198 միլիարդի: Նույն ժամանակաշրջանում արտահանված արտադրանքների ընդհանուր գումարը 7.30 մլրդ ֆրանկից աճեց մինչեւ 179 միլիարդի, իսկ ներկրման բնագավառում 2.9 միլիարդից մինչեւ 106 միլիարդ: Վերջին երկու տասնամյակում առեւտրային ավելցուկը տասնապատկվել է (4.2 մլրդ–42 մլրդ): Այս տպավորիչ տնտեսական աճի համար Էմիրություններն անկասկած պարտական են գլխավորապես հում նավթի գաղափարներին, որն առաջին անգամ արդյունահանվեց եւ արտահանվեց 1960-ականներին: Այսուհանդերձ, գիտակցելով այդ հարստության անցողիկ բնույթը, ԱՄԷ-ն անհիմնորեն ձեռնամուխ եղավ արդյունաբերությունը բազմաբնագավառ դարձնելու գործին: Սկսած 1980-ից ոչ նավթային էկոնոմիկան բազմապատկվել է. շնորհիվ ազատ առեւտրի եւ նավթի հետ կապ չունեցող բազմաբնույթ արտադրությունների: Տեղի է ունեցել նաեւ զբոսաշրջության շոշափելի վերընթաց: Այսօրեր մեծ ներդրումներ են արվում զբոսաշրջության հիմքը կազմող հնարակառուցվածքի մեջ: Օրավուր աճում է Դուբայ այցելող մարդկանց թիվը: Հոյակապ լողափներից եւ շուրջամյա արեւոտ եղանակից զատ, ԱՄԷ-ում գտնող ազատ ու անկաշկանդ մթնոլորտը հազարավոր այցելուների հաղորդակից է դարձնում իր հիանալի խոհանոցին, համեղ գինիներին, բազմաթիվ առեւտրային կենտրոններին եւ կապույտ օրագրային զվարճանքներին, ու տնամամառային միջոցառումներին սկսած «Դուբայ Էքս Շոու»-ից եւ վերջացրած «Դուբայ Շոփինգ Ֆեստիվալ»-ով: Տարեկան էմիրություններ է այցելում 2.3 մլն զբոսաշրջիկ:

ԱՄԷ-ում նույն չափով ծաղկում է նաեւ առեւտուրը: շնորհիվ Դուբայի Ջեբել Ալի ազատ գոտու, որ կենտրոնացած են շուրջ մեկ հազար ընկերություններ, որոնք հանձինս Էմիրությունների տանում են Մերձավոր Արեւելքի եւ հնդկական հնբաբերի միջին տեսությունը 74 տարի է:

Երբեմ չեն դադարել այդ տարիներին ներդրումները երկրի ենթակառուցվածքի մեջ: Այսօր Էմիրությունների անասդաստները ծածկված են 3 հազար կմ ավտոմոտիներով: Երկիրն ունի 15 նավահանգիստ եւ 6 արդիական օդակայան: Հեռախոսային կապի հասմակարգն օժտված է 600 հազար կայուն եւ 100 հազար շարժական հեռախոսային գծերով:

Մի խոսքով ակնառու են ԱՄԷ-ի բազմաթիվ ու բազմաբնույթ

խարհի առեւտրի արտաբեգիական հարթակ: ԱՄԷ-ից արտահանվող գլխավոր արտադրանքը ալյումինն է եւ դրա երեւույթին, այդ մետաղի արտադրությունը 1997-ին կավելանա 52 տոկոսով ու կհասնի 372 հազար տոննայի:

Նշանակալից տեղաշարժեր են կատարվում նաեւ սոցիալական ոլորտում: Օրինակ եթե 1972-ին երկրում կար ընդամենը 147 դպրոց, որ դասավանդվում էին 2309 ուսուցիչներ, արդա 1994-ին դպրոցների թիվը հասավ 885-ի, իսկ ուսուցիչներինը 32 հազարի: 1972-ին ամբողջ երկիրն ուներ լոկ 264 բժիշկ, իսկ սահա 1994-ին ազգաբնակչությանը 3728 բժիշկ էր սպասարկում: Նշենք նաեւ, որ այս երկրում կան

մեծ կենտրոններ: Աշտարակը կառուցվելու է «Բոլիֆ Մաշեյնգ» կոչված սակարանային տուկայի վայրում, որը 1992-ին մեծաղեռ ավերվել էր իոլանդական բանակի ականահարման հետեւանքով: Աղակու տարբեր տեսակներով կառուցվելիք աշտարակը ունենալու է 140 հազար քառակուսի մետր տարածություն եւ իր բարձրությամբ գերազանցելու է Եվրոպայում ցարդ ամենաբարձր շինությանը Քոմերցբանկին Ֆրանկֆուրտում: Շենքը դարձակելու է 3250 քառ մետր տարածությամբ ժողովարահներ եւ 8000 դաշտոնյաների համար բավարար գրասենյակային տարածք: 310 մետր բարձրության վրա հատակությանը տրամադրված բաժինը քաղաքային հեռամյնադաստերի անզուգական տեսարաններ է դարձնելու այցելուներին: Մանրակրկիտ ուսումնասիրություններ ցույց

տվել, որ աշտարակի շինությունը չի խանգարելու շրջակա հասատությունների: ասվեր չի գցելու ուշագրավ կառույցների (ինչպես, օրինակ, Սուրբ Պողոսի տաճարը) վրա: Սակայն հաշվի առնելով, որ երկնաքերը ցարդ Լոնդոնի ամենաբարձր Ազգային Ռեսուրսիսը դրամատան աշտարակի կրկնաստիկ բարձրությունն է ունենալու, նախատեսվում է հանրաքվեի միջոցով իմանալ ժողովրդի կարծիքը: Այդ առնչությամբ էլ շինարարական աշխատանքները հավանաբար սկսվեն մեկուկես տարի հետո, մանավանդ որ Թրաֆալգար Հաուս ընկերությունը պետք է արտոնություն ստանա նաեւ Անգլիայի Ազգային արժեքների ժառանգությանը հսկող կազմակերպություններից, որը պատասխանատու է երկրի ճարտարապետական եւ պատմական կառույցների պահպանման համար:

Հ. Օ.

ԱԼԳԻՐ

Եվրոպայի ամենաբարձր երկնաքերը՝ Լոնդոնում

«Միլենիում թաուեր» (հազարամյակի աշտարակ): Այսպես է կոչվելու Լոնդոնի կենտրոնական մասում Թրաֆալգար Հաուս ընկերության ծրագրած երկնաքերը, որի կառուցումը նախատեսված է ավարտել 2001 թ. ի նշանավորումն նոր դարասկզբի: 92 հարկանի, 390 մետր բարձրությամբ շինությունը պետք է արժենա շուրջ 620 միլիոն դոլար:

«Երկնաքերի կառուցումը արդարացի հանդեպ իմնավստահության հաստատումն է: Մեծ խանդավառություն է առաջացել այն վերածելու գեղագանցության հրաշալի մի հաստատության: Հատկապես հետաքրքրական է այն Լոնդոնում կառուցելու հնարավորությունը», նշում է ծրագիրը գլխավորող ճարտարապետ սր Նորմն Ֆոսթերը: Ակնարկելով Լոնդոնի կենտրոնական շրջանում գոյություն ունեցող սակավաթիվ բարձրահարկ շենքերը, ի հակադրություն Նյու Յորքի

կամ Հոնկոնգի նման մետրոպոլիսների: Աշտարակը կառուցվելու է «Բոլիֆ Մաշեյնգ» կոչված սակարանային տուկայի վայրում, որը 1992-ին մեծաղեռ ավերվել էր իոլանդական բանակի ականահարման հետեւանքով: Աղակու տարբեր տեսակներով կառուցվելիք աշտարակը ունենալու է 140 հազար քառակուսի մետր տարածություն եւ իր բարձրությամբ գերազանցելու է Եվրոպայում ցարդ ամենաբարձր շինությանը Քոմերցբանկին Ֆրանկֆուրտում: Շենքը դարձակելու է 3250 քառ մետր տարածությամբ ժողովարահներ եւ 8000 դաշտոնյաների համար բավարար գրասենյակային տարածք: 310 մետր բարձրության վրա հատակությանը տրամադրված բաժինը քաղաքային հեռամյնադաստերի անզուգական տեսարաններ է դարձնելու այցելուներին: Մանրակրկիտ ուսումնասիրություններ ցույց

տվել, որ աշտարակի շինությունը չի խանգարելու շրջակա հասատությունների: ասվեր չի գցելու ուշագրավ կառույցների (ինչպես, օրինակ, Սուրբ Պողոսի տաճարը) վրա: Սակայն հաշվի առնելով, որ երկնաքերը ցարդ Լոնդոնի ամենաբարձր Ազգային Ռեսուրսիսը դրամատան աշտարակի կրկնաստիկ բարձրությունն է ունենալու, նախատեսվում է հանրաքվեի միջոցով իմանալ ժողովրդի կարծիքը: Այդ առնչությամբ էլ շինարարական աշխատանքները հավանաբար սկսվեն մեկուկես տարի հետո, մանավանդ որ Թրաֆալգար Հաուս ընկերությունը պետք է արտոնություն ստանա նաեւ Անգլիայի Ազգային արժեքների ժառանգությանը հսկող կազմակերպություններից, որը պատասխանատու է երկրի ճարտարապետական եւ պատմական կառույցների պահպանման համար:

Հ. Օ.

ՇՐՋԱՆ

«Իրանը եւ Ռուսաստանը խաղաղության հիմնական պատվարներն են տարածաշրջանում»

ԹԵՀՐԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԼՏ: Թեհրանի ռադիոն հաղորդել է, թե Իրանում գտնվող Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովը երկուշաբթի օրը ասել է, որ «Իրանը եւ Ռուսաստանը տարածաշրջանում խաղաղության առաջնորդման երկու հիմնական պատվարներն են եւ այսուհետեւ եւս պետք է ընդլայնեն իրենց համագործակցությունը այդ ուղղությամբ»: Նման հայտարարությամբ Պրիմակովը հանդես է եկել Իրանի նախագահ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանիի հետ հանդիպման ավարտին: Նա Ռաֆսանջանիին է փոխանցել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի նամակը, որի մեջ կոչ է արվում Թեհրանի եւ Մոսկվայի միջեւ սերտ կապեր հաստատել տարածաշրջանային մի շարք, մասնավորապես աֆղանական եւ տաջիկական խնդիրների լուծմանը նպաստելու նպատակով:

Ի պատասխան Ռաֆսանջանին ասել է, թե երկկողմ հարաբերությունները կարգավորվեին Կենտրոնական Ասիայի եւ Կովկասի քաղաքական եւ տնտեսական անկախությունը, ինչպես նաեւ կարգավորված խաղաղությունն ու անդորրը տարածաշրջանում:

Պրիմակովը երեքշաբթի այցով Թեհրան է մեկնել կիրակի օրը, եւ սպասվում է, որ ստորագրվելու է երեք արձանագրություն Աֆղանստանի, Տաջիկստանի եւ Կասպից ծովի իրավական կարգավիճակի վերաբերյալ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կառավարական ճգնաժամ Բուլղարիայում

ՍՈՖԻԱ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բուլղարիայի վարչապետ Ժ. Վիդենովը հրաժարական է տվել: Այս մասին նա հայտարարել է Բուլղարիայի կառավարող սոցիալիստական կուսակցության Սոֆիայում տեղի ունեցող արտահերթ համագումարում: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, սոցիալիստների առաջնորդը հայտարարել է Բուլղարիայի սոցիալիստական կուսակցության բարձրագույն խորհրդի նախագահի պաշտոնից հեռանալու մտադրության մասին: Այս քայլը Ժ. Վիդենովը բացատրել է իր կաբինետի վարած տնտեսական քաղաքականության ձախողմամբ եւ վերջերս կայացած նախագահական ընտրություններում սոցիալիստների կրած լուրջ պարտությամբ:

Սուդեթյան գերմանացիների հարցը այս անգամ էլ չլուծվեց

Գերմանիայի եւ Չեխիայի արտգործնախարարները դեկտեմբերի 20-ին ստորագրեցին երկրորդ աշխարհամարտից հետո 2 երկրների միջեւ առկա տարաձայնությունները հարթելու մասին նախնական մի համաձայնագիր: Այդ համաձայնագրում Գերմանիան ափսոսանք է հայտնում 38–45 թվականներին Չեխիան գրավելու, իսկ Պրահան ափսոսանք է հայտնում Չեխիայում բնակվող այսպես կոչված սուդեթյան գերմանացիներին պատերազմից հետո երկրից արտաքսելու համար: Համաձայնագրին դեմ են մի քանի միլիոն սուդեթյան գերմանացիներ, որոնք պահանջում են կորցրած ունեցվածքը եւ ճանաչել իրենց մյուս իրավունքները: Չեխիայի որոշ շրջանակներ էլ բողոքում են, որ այս համաձայնագրով Գերմանիան չի պատասխանվում փոխհատուցել ֆաշիստական բռնազավթման հետեւանքով Չեխիային հասցված վնասները:

Էստոնիայում նվազագույն աշխատավարձը՝ 70 դոլար

ՏԱԼԼԻՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամսական 845 էստոնական կրոն կամ 70 դոլար, այսուհետ է նոր նվազագույն աշխատավարձը, որը կգործի եկող 1997 թվականին: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, այս մասին համաձայնագիր է կնքվել էստոնիայի կառավարության, գործատուների միավորման եւ հանրապետության արհմիությունների միջեւ: Նախկին նվազագույն աշխատավարձը կազմում էր 681 կրոն:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Գնդապետ Ալեքսեյ Լեբեդը՝ Խակասիայի կառավարության նախագահ

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կիրակի օրը Ռուսաստանում տեղի ունեցան Դաշնության սուբյեկտների վարչակազմի ղեկավարների ընտրություններ:

Կրասնոդարի երկրամասի նահանգապետի կրկնական ընտրություններում վստահ հաղթանակ տարավ «Կրասնոդարգլավսնաբ» ՍՊԸ գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Նիկոլայ Կոնդրատենկոն: Նրա հիմնական մրցակիցը՝ երկրամասի վարչակազմի ներկայիս ղեկավար Նիկոլայ Եգորովը ստացել է քվեների տոկոսի 5 տոկոսը:

Գնդապետ Ալեքսեյ Լեբեդը, որը հանդես էր գալիս որպես անկախ թեկնածու, Խակասիայի Հանրապետության կառավարության նախագահ ընտրվեց ընտրությունների կայացած երկրորդ փուլի ընթացքում: Ալեքսեյ Լեբեդը՝ ՈՂ անվտանգության խորհրդի նախկին քարտուղար Ալեքսանդր Լեբեդի եղբայրը, 41 տարեկան է: Նա Պետական դումայի պատգամավոր է:

Չելյաբինսկի մարզի վարչակազմի ղեկավարի ընտրություններում ընդդիմադիր ուժերը գլխավորող Պյոտր Սումինի հաղթանակը փաստորեն կապված չի հարուցում: Քվեարկության նախնական արդյունքների համաձայն, Սումինի օգտին է տվել քվեների 53,92 տոկոսը, իսկ մարզային վարչակազմի ներկայիս ղեկավար Վադիմ Սոլովյովի օգտին՝ 14,6 տոկոսը: Նա երկրորդ տեղում է ընթանում տասը թեկնածուների թվում:

Ռյազանի մարզի նահանգապետական ընտրությունների երկրորդ փուլում մեծ առավելությամբ հաղթանակ տարավ ժողովրդահայրենասիրական դաշինքի ներկայացուցիչ Վլադիսլավ Լյուբիմովը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն Վոլգոգրադի մարզի նահանգապետի պաշտոնի հինգ թեկնածուներից ոչ մեկը չի ստացել ընտրողների բավարար պաշտպանությունը հաղթանակի համար: Հնարավոր է, որ դեկտեմբերի 29-ին կրկնական քվեարկություն անցկացվի: Առավել մեծ հանդիսությամբ քվեներ (37 տոկոս) է ստացել մարզային վարչակազմի ներկայիս ղեկավար Իվան Շաբունինը: Երկրորդ տեղում է ժողովրդահայրենասիրական ուժերի դաշինքի թեկնածու, Վոլգոգրադի հաղթային խորհրդի նախագահ, կոմունիստ Նիկոլայ Մախնուսան: 28,3 տոկոս, երրորդ հորիզոնականը գրաված է Վոլգոգրադի հաղթանակ դաշինքի Յուրի Չերկովը՝ 25,9 տոկոս: Հաղթանակի համար անհրաժեշտ է, որ թեկնածուն ստանա ընտրողների քվեների 50 տոկոսից ավելին:

Տյումենի եւ Կալուգայի մարզերի ընտրողները նույնպես երկրորդ անգամ են ներկայանալու ընտրատեղամասեր

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ս իանբանակ է այն, որ կերդարը հավաքական չէ, զի ստեղծված է հենց «արվեստագետ» հասկացությունը. վաստակաշատ եւ անվաստակ «արվեստագիտին» ներկայումս կարելի է տեսնել ուրիշ խալի զամված, եւ այդ խալը երկու գերանի շահախնդիր միացումն է: Հոգու եւ ուղեղի դաշտկությունը նա փորձում է դարձրել «ազգանվեր գործունեության», որի արացդալանը դաշտնավարությունն է, լռությունը, անարերությունը, նկարչին անվայել խոհեմությունը, սանձահար վիճակը, վանդակված ազատությունը: Վիգեն Չալդրանյանի դարագան այլ է: Նա իր ֆիլմը նվիրում է «բաղաքի խենթ հոգիներին», որոնք միայնակ թափառում են ճահիճ դարձած բաղաքի երթեմնի փողոցներով եւ փորձում են չգորտանալ. Ամեն մի խենթ՝ մի Տիեզերք, եւ նրա համար «Տեր ողորմեան» ֆիլմ չէ, ինչպես եւ դիեն չէ «Համլետը», ու չխուսափենք նման զուգորդությունից: Խոսքը սկզբունքի մասին է... Յուրաքանչյուր նման գործ (հենակետի առումով) նոր լիցք է խենթի համար, բայց պե՞տք է արդյոք նրան այդ լիցքը: Պայքարո՞ղ է Վիգեն Չալդրանյանը, թե՞ հաշտվող... Ամենուս նա դայքարող է, եւ դայքարն այդ հենց իր լինելիությունն է առկայությունն այս աշխարհում: Եղանակները կարող են լինել տարբեր կարելի է հարթել, գժվել, հետ. նույնիսկ նահատակվել, սակայն միշտ անշեղ մնալ միակ ճամփից, որը եւ նկարչի փշոտ արահետն է: Չգորտանալ, չգայթակղվել, չուրանալ, դիմանալ, դահոդանվել, ինչպես կերդ դահել իր տեսակը... կա՞ արդյոք ուրիշ դայքար: Ոչ: Այա է Դամանակի թելադրանքը, չենթարկվել մուտացիայի եւ խնայել Ազնիվ գենը: Հիվանդ էր կերդարին կյանք տված սերմը, սակայն առողջ էր արգանդը, զի սերմը հասարակությունն է, իսկ արգանդը ազգը: Դա այն վիժվածքն է, որին հետագայում կոչում են Սուրբ ծնունդ, եւ նոր թվարկություն սկսում...

Քաղաք... մշակութային կյանքի էպիկենտրոն, որտեղ կա հասարակություն եւ կա Արտիստ, որտեղ կան Ակնջներ եւ կա Պոետ, որտեղ կան Աչքեր եւ կա Նկարիչ եւ այլն ու այլն: Հավասարակշռության խախտման դեպքում քաղաքը դադարում է քաղաք լինելուց դառնում է քաղաք լինելու դառնում կամ անբովանդակ բոհեմ կամ արտավայր: Երկու դեպքում էլ նույն աղքն է: Երեւանն այսօր արտավայր է, բայց Չալդրանյանի կերդարը չի ցանկանում թակել բոհեմական դարդասները: Նա չի ուզում հեռանալ հասարակությունից, որն ամբոխ է եւ միաժամանակ չի կարող հեռանալ իմն խենից... Անձի ճանաչման դահն ակնհայտ է: «Ի՞նչ անել», հարցնում է Չալդրանյանը, եւ այս հարցադրումը ֆիլմի լեյտմոտիվն է:

Բայց չէ՞ որ քաղաքը, վերջ ի վերջո, խենթն է, չէ՞ որ նա է քաղաքի Տերը, կամ գոնե կոչված է լինել այդդիսին: Սակայն ինչո՞ւ, եղբայր, անզոր ես ցամաքեցնել ճահիճը՝ այն դարձնել, օրինակ բավոս: Ո՞ւր է քո զանը եւ որտե՞ղ է բագդ, ո՞ր երկրներում է գորդ... Հերթական բագավոր արտահերթը մահն է: Ֆիլմում կերդարն ունի մեկ-երկու ընկեր, ընդհանուր առմամբ նրանք վատը չեն, սակայն բացառակ խասատով լույլ են: Նրանք ինչ-որ կերդ հարմարվել են ներկային, եւ նման հարմարվողականությունը դատապարտման ենթակա չէ: Բանն այն է, որ նրանք, լող եւ լինելով ու կոչվելով «դերասան» կամ «նախկին արվեստագետ», ի սկզբանե եղել են անատաֆինի. նրանցից կոդիս ասած, սդասելիք էլ չկար: Նիցշեական ժամանակներում լավագույն ընկերը անկոտրում գաղափարակիցն է:

Կիերկեգորը ժամանակին գրել է «մահվան սարսափի» մասին. նա իր չափով վերլուծել է իմն աղանության ֆենոմենը, կաղելով այն հուսահատության կամ հուսաբեկության հետ: Ոչ թե աղատիա կամ դեդրեսիա, որոնց դարբերականությունը հարազատ է ամեն երկոտանու, անկաղությունը, անհետաքրքրությունը, նա բնականաբար դեմ է հեռանա: Դա տրամաբանական ելք է, որը բացառվում է նաեւ կենսաբանորեն: Բայց մի՞թե տակ կենսաբանական է հարցը: Մահն իմն ստեղծագործական ծես է, արվեստագետի իմն աղանությունն առավել եւս: Դա խորհուրդ է եւ ճանաղարհ, որը չգիտես թե որ է տանում: Եւ ամփոդոդից էլ, ասենք, շատ բան է կախված:

Վիգեն Չալդրանյանն իմն աղանության աղդոդքն չէ: Նա գիտի աղրել, շնչել եւ արտաշնչել, ուրախանալ եւ վշտանալ: Նա կարող է այդ մասին դասընթացներ կարդալ, բայց ո՞ւմ: Բոլորն էլ կարծես թե շնչում եւ արտաշնչում են, ուրախանում եւ վշտանում... Կրկին փակուղի: Ո՞վ է մեղավոր, եւ կա՞ արդյոք արանում մեղք: Չգիտեմ...

Էկր. Չալդրանյանի ֆիլմում դառնում է կին: Հաղթանակն ակնհայտ է: Տղամարդը չի դառնում որձ: Հաղթանակն ակնհայտ է: Արվեստագետը չի դառնում մուրացկան: Հաղթանակն ակնհայտ է... Սակայն ի՞նչ հաղթանակ, ո՞ւմ նկատմամբ, որտե՞ղ, ե՞րբ...

Վիգեն Չալդրանյանի կերդարը նյութապես անապահով խալի խորհրդանիշը չէ: Ոչ մի դեդրում: Եվ նա սովից չէ, որ իմն աղան եղավ: Նա սովորական նկարիչ է, առանց որեւէ սիմվոլիկայի: Ամեն ինչ շատ դարզ է եւ հասկանալի... Քաղաքի տերն այսօր ուսիկանն է, եւ արանում նույնդես հարցականության ոչ մի հասիկ: Ինչդես ֆիլմում, այնդես էլ իրականության մեջ: Ֆիլմը ոչ գեղեցիկ է, ոչ հուսադրող, եւ վերջ ի վերջո, հանգում ես նրան, որ ոչ մի ֆիլմ էլ չես տեսել:

ԱԲԻՄ ՂԱՀԻԼՅԱՆ

«Տեր ողորմեա». Միա՞յն քաղաքի ռեքվիեմ

Կինոդիտողի տպավորությունից...

Ո՞վ է Վիգեն Չալդրանյանը «Տեր ողորմեա» ֆիլմում, ո՞վ է նրա հերոսը, հավաքական կերդա՞ր է, թե անհատ, դայքարո՞ղ է, թե հաշտվող, ժամանակի ծնո՞ւնդ, թե՞ վիժվածք, սկզբո՞ւռ է ծոտիկ անիվում, թե՞ վարակ տարածության մեջ, ո՞ւմ է նա ծառայում, հասարակությա՞նը, թե՞ ազգին, ո՞րն է նրա առաքինությունը համլետիզմի (կարելի է նաեւ Վերթերի եւ ինչո՞ւ ոչ Եսենինի) տարածո՞ւմը, թե՞ մուրացկանի դարագիտիզմը...

Քաղաքի մշակութային կյանքի էպիկենտրոն, որտեղ կա հասարակություն եւ կա Արտիստ, որտեղ կան Ակնջներ եւ կա Պոետ, որտեղ կան Աչքեր եւ կա Նկարիչ եւ այլն ու այլն: Հավասարակշռության խախտման դեպքում քաղաքը դադարում է քաղաք լինելուց դառնում է քաղաք լինելու դառնում կամ անբովանդակ բոհեմ կամ արտավայր: Երկու դեպքում էլ նույն աղքն է: Երեւանն այսօր արտավայր է, բայց Չալդրանյանի կերդարը չի ցանկանում թակել բոհեմական դարդասները: Նա չի ուզում հեռանալ հասարակությունից, որն ամբոխ է եւ միաժամանակ չի կարող հեռանալ իմն խենից... Անձի ճանաչման դահն ակնհայտ է: «Ի՞նչ անել», հարցնում է Չալդրանյանը, եւ այս հարցադրումը ֆիլմի լեյտմոտիվն է:

Բայց չէ՞ որ քաղաքը, վերջ ի վերջո, խենթն է, չէ՞ որ նա է քաղաքի Տերը, կամ գոնե կոչված է լինել այդդիսին: Սակայն ինչո՞ւ, եղբայր, անզոր ես ցամաքեցնել ճահիճը՝ այն դարձնել, օրինակ բավոս: Ո՞ւր է քո զանը եւ որտե՞ղ է բագդ, ո՞ր երկրներում է գորդ... Հերթական բագավոր արտահերթը մահն է: Ֆիլմում կերդարն ունի մեկ-երկու ընկեր, ընդհանուր առմամբ նրանք վատը չեն, սակայն բացառակ խասատով լույլ են: Նրանք ինչ-որ կերդ հարմարվել են ներկային, եւ նման հարմարվողականությունը դատապարտման ենթակա չէ: Բանն այն է, որ նրանք, լող եւ լինելով ու կոչվելով «դերասան» կամ «նախկին արվեստագետ», ի սկզբանե եղել են անատաֆինի. նրանցից կոդիս ասած, սդասելիք էլ չկար: Նիցշեական ժամանակներում լավագույն ընկերը անկոտրում գաղափարակիցն է:

Կիերկեգորը ժամանակին գրել է «մահվան սարսափի» մասին. նա իր չափով վերլուծել է իմն աղանության ֆենոմենը, կաղելով այն հուսահատության կամ հուսաբեկության հետ: Ոչ թե աղատիա կամ դեդրեսիա, որոնց դարբերականությունը հարազատ է ամեն երկոտանու, անկաղությունը, անհետաքրքրությունը, նա բնականաբար դեմ է հեռանա: Դա տրամաբանական ելք է, որը բացառվում է նաեւ կենսաբանորեն: Բայց մի՞թե տակ կենսաբանական է հարցը: Մահն իմն ստեղծագործական ծես է, արվեստագետի իմն աղանությունն առավել եւս: Դա խորհուրդ է եւ ճանաղարհ, որը չգիտես թե որ է տանում: Եւ ամփոդոդից էլ, ասենք, շատ բան է կախված:

Վիգեն Չալդրանյանն իմն աղանության աղդոդքն չէ: Նա գիտի աղրել, շնչել եւ արտաշնչել, ուրախանալ եւ վշտանալ: Նա կարող է այդ մասին դասընթացներ կարդալ, բայց ո՞ւմ: Բոլորն էլ կարծես թե շնչում եւ արտաշնչում են, ուրախանում եւ վշտանում... Կրկին փակուղի: Ո՞վ է մեղավոր, եւ կա՞ արդյոք արանում մեղք: Չգիտեմ...

Էկր. Չալդրանյանի ֆիլմում դառնում է կին: Հաղթանակն ակնհայտ է: Տղամարդը չի դառնում որձ: Հաղթանակն ակնհայտ է: Արվեստագետը չի դառնում մուրացկան: Հաղթանակն ակնհայտ է... Սակայն ի՞նչ հաղթանակ, ո՞ւմ նկատմամբ, որտե՞ղ, ե՞րբ...

Վիգեն Չալդրանյանի կերդարը նյութապես անապահով խալի խորհրդանիշը չէ: Ոչ մի դեդրում: Եվ նա սովից չէ, որ իմն աղան եղավ: Նա սովորական նկարիչ է, առանց որեւէ սիմվոլիկայի: Ամեն ինչ շատ դարզ է եւ հասկանալի... Քաղաքի տերն այսօր ուսիկանն է, եւ արանում նույնդես հարցականության ոչ մի հասիկ: Ինչդես ֆիլմում, այնդես էլ իրականության մեջ: Ֆիլմը ոչ գեղեցիկ է, ոչ հուսադրող, եւ վերջ ի վերջո, հանգում ես նրան, որ ոչ մի ֆիլմ էլ չես տեսել:

ԱԲԻՄ ՂԱՀԻԼՅԱՆ

Փարաջանովի «Սայաթ Նովա» ժապավենը ցուցադրել են Գերմանիան եւ Թուրքիան

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՅԱՊԱՆ. Սեպտեմբերի «Մարմարան» հաղորդում է, որ դեկտեմբերի 22-ին հայկական ֆիլմաշարի երեքանկներում գերմանական ՍԱԳ-3 հեռուստակայանի ցուցադրած Փարաջանովի «Սայաթ Նովա» հայերեն ֆիլմը հեռարձակվել է նաեւ թուրքական հեռուստատեսությամբ:

Կոմպոզիտորների միության մրցանակը Սվետլանա Սարգսյանին

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ տեղեկացնում է, որ Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միության անդամ, Երեւանի Կոմիտաս կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, երաժշտագետ Սվետլանա Սարգսյանը վերջին երկու տարիների առանձնակի բեղուն գործունեության համար արժանացել է այդ միության հատուկ մրցանակին: Մրցանակի հովանավորն է Հայաստանի միջազգային հեռակապակցային վերականգնողական կենտրոնը: «Ազգը» ջերմորեն շնորհավորում է իր աշխատակցին, ակնկալելով հետաքրքիր հոդվածներ եւ ոչ միայն թերթում նոր գրքեր եւ մրցանակներ:

Ցուցահանդես Կարապետ Տիրատուրյանի հոբելյանին

Լրացավ ԺԳ արվեստի վաստակավոր գործչի (1960), ժողովրդական նկարիչ (1967) Կարապետ Տիրատուրյանի ծննդյան 85-ամյակը: Սակերեսելով գրի ձեւավորող հայտնի կոչումներ ունեցող Կ. Տիրատուրյանն ավելի քան քառասուն տարի նվիրվեց գրահրատարակչական գործին՝ ձեւավորելով շուրջ 1200 անուն գիրք: Դրանք հայ դասական եւ ժամանակակից գրողների, պատմաբանների եւ ուրիշ գործիչների երկերն ու թարգմանական գրականության ընտիր նմուշներն են: Նրա տեւական որոնումների արդյունքն եղավ «Հայոց գիրը» գիրքը, որը պարունակում է 400 տառատեսակ եւ տառանմուշ: Այնտեղ ամփոփված են նաեւ հեղինակի ձեւավորած ու նկարազարդած գրքերի մի շարք օրինակներ: Այսօր, դեկտեմբերի 24-ին, ժամը 13-ին Հայաստանի Ազգային գրադարանում կբացվի Կ. Տիրատուրյանի ձեւավորած գրքերի ցուցահանդեսը, ուր ներկայացված են նաեւ նկարներ, ասույթներ, ընծայագրեր, որոնց հեղինակները բարձր են գնահատում նկարչի ծառայություններն ու ձեւավորումների բարձրարվեստ կատարումները:

Հ. Հ.

Կոնստանդին Սիմոնյան. 30 տարի բեմի վրա

Դեկտեմբերի 22-ին, Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնի հայելապատ սրահում տեղի ունեցավ թատրոնի մեներգիչ Կոնստանդին Սիմոնյանի համերգը, որ նվիրված էր նրա ստեղծագործական գործունեության 30-ամյակին: «Ժաման այս օրերին ցանկանում եմ ձեզ փոխանցել ջերմություն, սեր հավատ: 30 տարի է բեմի վրա եմ եւ ամեն անգամ սրտությամբ եմ հիշատակում պրոֆեսոր Թամար Շահնազարյանի անունը: Եվ եթե այսօր կարող եմ հանդիսատես դառնալ հանդիսատեսին, ապա նրա շնորհիվ», համերգի վերջում նշեց մեներգիչը: Հնչեցին հայկական, հունգարական, ուկրաինական ժողովրդական երգեր, ռոմանսներ, դեմերգեր՝ օպերաներից: Երգչին նվագակցում էին Ազգային օպերային թատրոնի կամերային նվագախումբը՝ դիրիժոր Վիլեն Չարլզոյանի ղեկավարությամբ եւ դաշնակահարուհի Արինա Սարգսյանը:

ԱՆՈՒՇ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Յուրի Երզնկյան

75-ամյակի նախաշեմին կյանքից հեռացավ հայ կինոյի երախտավորներից մեկը՝ կինոբեմադրիչ Յուրի Երզնկյանը:

Ծնվել է 1922 թվականին հայտնի դեսական եւ քաղաքական գործիչ Արամայիս Երզնկյանի ընտանիքում: 15 տարեկանում դատանին զրկվեց հորից, որը դարձավ 1937 թվականի ահաբեկչությունների զոհ: Եվ միայն բնածին օժտվածության եւ նդատակասլացության շնորհիվ Յու. Երզնկյանին հաջողվեց մտնել արվեստի ոլորտ: Սկզբում ձեւավորեց մի շարք ներկայացումներ, իսկ 1943 թվականից իր ճակատագիրը կապեց հայ կինեմատոգրաֆի հետ:

Առաջին կինոբեմադրիչի ձեւավորմանը նդաստեցին այն տարիները, որ Երզնկյանն անցկացրեց դատերազմից հետո, Մոսկվայում, մի խումբ շնորհալի հայ երիտասարդների հետ: Խումբը գործուղվել էր Մոսկվայի մշակույթի տուն կատարելագործվելու: Իր ուսուցիչներից Յու. Երզնկյանն առանձնացնում էր Ռուբեն Սիմոնովին եւ Միխայիլ Ռոմմին:

50 թվականների վերջին Յու. Երզնկյանն արդեն հայ հայտնի կինոռեժիսորներից էր: «Առաջին սիրո երգը» (Լաերտ Վաղարշյանի հետ համատեղ) եւ «Իմ ընկերոջ մասին» ֆիլմերը լայն ճանաչում ստացան նաեւ հանրապետության սահմաններից դուրս: Ավելի քան 40 տարվա ընթացքում Յու. Երզնկյանը նկարահանել է բազմաթիվ խաղարկային, հեռուստատեսային եւ վավերագրական ֆիլմեր: Իսկ 70 թվականներին նրա ստեղծած «Խաթաբալան» եւ Ա. Թրուայայի «Սգավոր ծյունը» հոգեբանական դրաման կարող են դասվել հայ կինոարվեստի լավագույն նվաճումների շարքին: Ընտիր ճաշակը եւ նրբին դատկերը ստեղծելու հակվածությունը՝ թերեւս Երզնկյանի ստեղծագործական ձեռագրի ամենաբնորոշ հատկանիշներից մեկն է:

1974 թվականին Յու. Երզնկյանին հայ կինոյին մատուցած ծառայությունների համար շնորհվեց հանրապետության ժողովրդական արտիստի կոչում, իսկ 1979 թվականին՝ Պետական մրցանակ:

Պրոդող խառնվածքը, եռանդուն բնավորությունը Երզնկյանին թույլ չէին տալիս, որ սահմանափակվի գործունեության մեկ ասպարեզով: Ավելի քան 20 տարի դասավանդում էր Ս. Բռվյան մանկավարժական ինստիտուտի մշակույթի ֆակուլտետում, զբաղեցնելով կինոֆոտովարպետության ամբիոնի վարիչի եւ պրոֆեսորի պաշտոնները: Յու. Երզնկյանի աշակերտներից մի քանիսն այսօր ամուր դիրք են գրավել հայ կինոյում: Յու. Երզնկյանը ստեղծեց եւ ղեկավարեց Հայաստանի կինոկրթության գործիչների ասոցիացիան: Միայն նրա անձնական եռանդի շնորհիվ էր վերջին տարիներին հրապարակվում «Կինո» պարբերականը: Յուրի Երզնկյանը Հայաստանի Գիտության ազգային միության անդամ էր, իսկ 1994-96 թթ. Թեթեյան միության նախարարության անդամ: Մահը վրա հասավ Մոսկվայում, որտեղ մասնակցում էր Սոնո Բաբաջանյանին նվիրված միջոցառումներին:

Էմմա Ծատուրյան

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Դեկտեմբերի 23-ին Դոնեցկում, 76 տարեկանում վախճանվեց Հայաստանի երաժշտական ընկերության նախագահ, ՀՀ ժողովրդական արտիստ Էմմա Ծատուրյանը:

Մասնագիտական կրթությունն ստանալով Երեւանում, Կոմիտաս կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Թաքուլ Ալթունյանի ղեկավարությամբ, Էմմա Ծատուրյանը մինչ մահ նվիրվեց հայկական երգչախմբային արվեստին, այն ներկայացնելով հանրապետության սահմաններից դուրս:

1958 թվականից Էմմա Ծատուրյանը Հայաստանի երաժշտական ընկերության (նախկին երգչախմբային) ղեկավար պաշտոններում էր, որտեղ նրա հիմնադիր պատասխանատու քարտուղար, ապա՝ նախագահի առաջին տեղակալ եւ նախագահ: Արվեստագետը Արամ Տեր-Հովհաննիսյան երգչախմբի անփոփոխ ղեկավարն էր, 12 տարի եղել է Թաքուլ Ալթունյան հայկական ժողովրդական երգի-պարի անսամբլի գեղարվեստական ղեկավարը:

Երգչախմբային գործունեությանը զուգընթաց պրոֆեսոր Էմմա Ծատուրյանը մանկավարժական ակտիվ գործունեություն էր ծավալել Խ. Ս. Բռվյան հայկական դեսական մանկավարժական ինստիտուտում, իր հարուստ փորձը հաղորդելով երիտասարդ մասնագետներին:

ՔԱՐԻՔ

Ֆրանսահայ գրականության երեկո

Դեկտեմբերի 18-ին «Համազգայինի» Փարիզի մասնաճյուղի գրական հանձնախումբը «Ալեք Մանուկյան» մշակութային կենտրոնում, կազմակերպել էր սփյուռքահայ, մասնավորապես ֆրանսահայ գրականության հարցերին նվիրված երեկո:

Բանախոսը բանաստեղծ, փիլիսոփայության եւ գրականության դոկտոր Գրիգոր Պլյանը, խոսելով 1922-75թթ. հրապարակված «Անահիտ», «Մենք», «Կյանք եւ արվեստ», «Հայկաբեն», «Զվարթնոց», «Արազանի» եւ այլ հանդեսներում հրապարակված հանդեսների մասին նշել է նրանցից յուրաքանչյուրի դերն ու նշանակությունը գրականության զարգացման գործում: Բանախոսը վերլուծելով ֆրանսահայ գրականությունը, անդրադարձել է սփյուռքահայ գրականության մեջ վերջինիս դերին, բնութագրելով հանրակական ու տարբերակային հատկանիշները: Նա ներկաների ուշադրությունն է հրավիրել սփյուռքահայ գրական մամուլի սակավաթիվ լինելու հանգամանքի վրա այս երեւույթը բացատրելով ինչպես նյութական դաշտառներով, այնպես էլ համադասական գրական մթնոլորտի բացակայությամբ:

ԿԱՐԻՆԷ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

«Դամք» օրաթերթ,
21 դեկտեմբերի 1996թ.

ԱՀԳ

Մարզական

ՏԱՐԵՎԵՐՁ

Օլիմպիական չեմպիոնը 1996 թ. Հայաստանի լավագույն մարզիկն է

Լրագրողներն այս որոշումը ընդունեցին միաձայն

Ավանդության համաձայն, տարեվերջին, հանրապետության մարզական լրագրողները որոշեցին Հայաստանի 10 լավագույն մարզիկներին: Հարցմանը մասնակցեցին մարզական թեմայով գրող գրեթե բոլոր լրագրողները: Կասկած չէր հարուցում, որ լավագույն մարզիկ է ճանաչվելու մրցաշրջանի ամենագլխավոր մենարկի: Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի հերոս, հունա-հռոմեական ոճի ըմբիշ Արմեն Նազարյանը: Պարզ էր նաեւ, որ նրան հետեւելու է օլիմպիադայի արծաթե մրցանակակիր, ազատ ոճի ըմբիշ Արմեն Մկրտչյանը: Լավագույն տասնյակում մյուս մարզիկների համապատասխան տեղեր գրավելու շուրջ լրագրողները տարբեր կարծիքներ ունեին: Եվ ահա, հարցաթերթիկում նշված մարզիկների օգտին տրված ձայների պարզ հաշվումով որոշվեցին 1996 թվականի մարզաչխարհի հայ 10 հերոսները: Ահա, թե ովքեր են այս տարի հաճելի լարվածության մեջ պահել եւ հիացմունք պատճառել ոչ միայն մեր հանրապետության, այլեւ մոլորակի տարբեր երկրների մարզասերներին:

ԱՐՄԵՆ ՆԱԶԱՐՅԱՆ (52 կգ)
Հունա-հռոմեական ըմբշամարտ
1974 թ., Արարատի մարզ. f. Մասիս. «Հայաստան» ՄՄ
1996 թ. օլիմպիական չեմպիոն
1996 թ. Եվրոպայի առաջնության արծաթե մրցանակակիր
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ռ. Աբրյան

ԱՐՄԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ (48 կգ)
Ազատ ոճի ըմբշամարտ
1973 թ., Արարատի մարզ. f. Արարատ. «Հայաստան» ՄԸ
1996 թ. օլիմպիական խաղերի փոխչեմպիոն
1996 թ. Եվրոպայի առաջնության արծաթե մրցանակակիր
մարզիչներ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչներ Յու. Բաբայան եւ Հ. Ենոքյան

ԱՐՄԵՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Եռաստակ
1969 թ. Շիրակի մարզ. f. Գյումրի. «Հայաստան» ՄՄ
1996 թ. Եվրոպայի ձմեռային առաջնության 3-րդ մրցանակակիր
1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում գրավել է 5-րդ տեղը
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Հ. Ստեփանյան

ԱՐԱՅԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ (68 կգ)
Ազատ ոճի ըմբշամարտ
1973 թ., Արարատի մարզ. գ. Քաղցրաշեն. «Սեւան» ՄՄ
1996 թ. Եվրոպայի առաջնության արծաթե մրցանակակիր
1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում գրավել է 5-րդ տեղը
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ռ. Գոլեցյան

ԳԱԳԻԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ (68 կգ)
Սամբո
Լոռվա մարզ. f. Վանաձոր. «Դինամո» ՄԸ

1996 թ. Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր
1996 թ. աշխարհի չեմպիոն
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Դ. Սարոյան

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
(միջազգային գրոսմայստեր)
Շախմատ
f. Երեւան
1996 թ. Եվրոպայի առագաստախումբի անդրանիկ առաջնության բրոնզե մրցանակակիր
1996 թ. Լինարեսի, Բարսելոնի եւ Բեռլինի միջազգային մրցաշարերի հաղթող

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ (52 կգ)
Սամբո
f. Երեւան, սամբոյի եւ ձյուդոյի ՕՀՀՄԴ
1996 թ. աշխարհի չեմպիոն
1996 թ. Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Թ. Շահիբազյան

ՍՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ* (108 կգ)
Ճանրամարտ
f. Էջմիածին. «Հայաստան» ՄՄ
1996 թ. աշխարհի երիտասարդական առաջնության հաղթող
1996 թ. Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության արծաթե մրցանակակիր
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Փ. Ալավերդյան

ՄԽԻԹԱՐ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ (62 կգ)
Հունա-հռոմեական ըմբշամարտ
Շիրակի մարզ. f. Գյումրի. «Հայաստան» ՄՄ
1996 թ. Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր
1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում գրավել է 7-րդ տեղը
1996 թ. աշխարհի չեմպիոն
մարզիչ՝ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Յու. Կարապետյան

ԱՐՍԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ (67 կգ)
Քիքբոքսինգ
f. Երեւան, «Առենալ» մարզակումբ
1996 թ. Եվրոպայի չեմպիոն
1996 թ. ԱՊՀ չեմպիոն
մարզիչ՝ Ա. Հայրապետյան

ՀԱԽՄԱՏ

Կասպարովն ապացուցեց, որ ինքը լավագույնն է

Լաս Պալմասում վերջնագիծը հասեց շախմատի ավանդական «Գրան Կանարիե» գերմրցաշարը: Վերջին 10-րդ տուրում, արհեստավարժ շախմատային ասոցիացիայի գծով աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը խաղաղ դաշն կնքեց հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդի հետ: Նույնպիսի ելք ունեցավ նաեւ Վլադիմիր Կրամնիկի եւ ՖԻԴԵ-ի աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովի մրցավեճը: Բուլգարացի Վեսելին Թոփալովը հաղթեց ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկին: Այսպիսով, մրցաշարային երկար մրցադաշտերից հետո, 10 հնգաձավորից վաստակելով 6,5 միավոր, հաղթող դարձավ Կասպարովը: Նրանից 1 միավորով հետ մնաց երկրորդ տեղը գրաված Անանդը: 5-ական միավոր իրենց հաշվին գրանցեցին Կրամնիկը եւ Թոփալովը, որոնք կիսեցին երրորդ հորիզոնականը: Շատերի համար անսպասելիորեն, 4-ական միավորով չորրորդ տեղը գրավեցին Կարպովը եւ Իվանչուկը:

Հայ սուսերամարտիկների մրցումներին հետեւեց Ֆրանսիայի դեսպանը

Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից տեղեկացանք, որ «Հայաստան» ՄՄ Նորագավիթի սուսերամարտի մասնագիտացված մարզադպրոցում ավարտվեց մարզաձեւի Հայաստանի գավաթի խաղարկությունը: Մարտուղի էին դուրս եկել մոտ 80 հրացանակիրներ, այդ թվում բոլոր ուժեղագույնները:

Ճկասուսերի մրցումներում տղամարդկանցից կրկին իրեն հավասար չունեցավ փորձառու Գեղամ Հովհաննիսյանը: Գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներից զինաբեսակը բոլորից հմուտ օգտագործեց երիտասարդ, խոստումնալից մարզուհի Աննա Ստեփանյանը: Խոցասուսերակիրներից ամենահաջողը հանդես եկավ Արթուր Խալաթյանը եւ Լուսինե Խալաթուրովան: Թրասուսերի մրցումներում հարաբերությունները ավանդաբար որոշեցին միայն տղամարդիկ: Նրանց դայֆարում մրցակցությունից դուրս էր Սամվել Պողոսյանը:

Հետաքրքիր է, որ մրցավայր էր ժամանել Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան իր դստեր հետ, որը նույնպես զբաղվում է սուսերամարտով:

Նախախնամությունը՝ Սաուդյան Արաբիայի հավաքականի հովանավոր

Աբու Դաբիում ավարտվեց Ասիայի ֆուտբոլի գավաթի խաղարկությունը: Եզրափակիչում Սաուդյան Արաբիայի հավաքականը առավելության հասավ տանտերերի ԱՄԷ ֆուտբոլիստների նկատմամբ: 84-րդ րոպեին, 19 ամյա դաշտային Էլ-Սալայմանիի, ձեռքով խաղի համար դաշտից հեռացումը չփոխեց հանդիպման դատկերը: Սաուդյան ֆուտբոլիստները կարողացան դիմակայել եւ անարիկ դահել սեփական դարպասը, թեեւ չգրավեցին նաեւ մրցակցինը: Հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակում մրցամարտի հաշիվը այդպես էլ չբացվեց. II մետաղնոց հարվածների «վիճակախաղում» սկզբից աչքի ընկան դարպասադահները, այնուհետեւ տեղացի ֆուտբոլիստների կողմ Հասան Ահմեդը հաջողացրեց հարվածել դարպասածողին: 4-2 հաշվով, II մ հարվածներով, հաղթեցին սաուդցիները: Հետաքրքիր է, որ երրորդ տեղի համար խաղում հաղթողը եւս որոշվեց II մ հարվածներով: Իրանի եւ Հունգարիայի ընտրանիների մրցավեճի հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակները ավարտվեցին ոչ ոքի 1-1. Լրացուցիչ II մ հարվածները առավել դիտակ իրացրեցին իրանցիները (3-2), որոնք էլ նվաճեցին բրոնզե դարգեւները: Ի դեպ, վճռական 4 խաղերից երեքում հաղթողը որոշվեց ֆուտբոլային «վիճակախաղով»: Ընդ որում, երեք դեպքերից երկուսում հաջողությունն ուղեկցեց արդարադ չեմպիոնին՝ Սաուդյան Արաբիայի թիմին: Դե եկ եւ մի հավատա նախախնամությունը: Ուշադրության է արժանի եւս մի փաստ: Նախկինում ասիական ֆուտբոլում եղանակ էին ստեղծում հեռավորարեւելյան թիմերը, մինչդեռ Մերձավոր Արեւելքի երկրների հավաքականները հեռու դիրքերում էին: Այժմ դատկերը 180 աստիճանով շրջվել է: Նման երեւույթի դատճառը շատերը բացատրում են արաբական աշխարհի երկրների կենսամակարդակի կտրուկ աճով:

ԱՍՏՂԵՐ

Նիգերիացի Նվանկու Կանուն՝ Աֆրիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ

ՀԱՄԻ ՄՈՒՍՈՔՅԱՆ

Վերջերս ԱՄՆ կլինիկաներից մեկում արդի վիրահատության ենթարկված Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի ոսկե մրցանակակիր Նվանկո Կանուն ճանաչվեց անցնող մրցաշրջանի Աֆրիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ:

Մրցանի «ինտերնացիոնալ» ամսագրի «աստղը» այս լուրը իմացավ հիվանդանոցում: Առայժմ հայտնի չէ, թե Կանուն կկարողանա՞ վերադառնալ իր նախկին մարզավիճակին եւ նույնիսկ երբեւէ դուրս կգա՞ խաղադաշտ: 20-ամյա նիգերիացին Ամստերդամի «Այաքսի» կազմում դարձել էր անցյալ տարվա Չեմպիոնների լիգայի հաղթող, իսկ Նիգերիան աֆրիկյան առաջին երկիրն էր, որ դարձավ օլիմպիական չեմպիոն:

Կանիրեում կայացած աֆրիկյան ֆուտբոլի միության տեխնիկական հանձնաժողովը որոշեց «սեւ» աշխարհամասի 10 լավագույն ֆուտբոլիստներին:

1. Նվանկու Կանու («Ինտեր», Միլան, Նիգերիա)
2. Ջորջ Վեա («Միլան», Լիբերիա)
3. Դանիել Ամոկաչի («Բեշիքթաշ», Սամսուն, Նիգերիա)
4. Մարկ Ֆիշ («Լացիո», Հռոմ, ՀԱՀ)

5. Ջորջ Ֆինիդի («Բեշիա» (Իտալիա), Նիգերիա)
6. Էաֆեե Նդորամ («Նանս» (Ֆրանսիա), Չադ)
7. Կալուա Բուալիա («Ամերիկա», Մեխիկո, Զամբիա)
8. Էմանուել Ամունիկե («Սպորտինգ», Լիսաբոն, Նիգերիա)
9. Սանդեյ Օլիսեհ («Ֆյոլն» (Գերմանիա), Նիգերիա)
10. Էդոնի Եբուա («Լիդս Յունայթեդ» (Անգլիա), Գանա)

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շվեդիայի հավաքականը՝ «Իզվեստիայի» մրցաշարի հաղթող

Ռուսաստանի հոկեյի հավաքականը չկարողացավ «Իզվեստիայի» մրցաշարում հաղթանակով նշել ռուսական հոկեյի կեսդարյա հոբելյանը: Եզրափակիչ մրցամարտում ռուսները 1-3 հաշվով զիջեցին շվեդներին: Մինչդեռ մրցաշարում հաղթելու համար ռուս հոկեյիստներին բավական էր ոչ-ոքի խաղալ: Առաջին խաղափուլն անցավ սուր գոհներով եւ արդեն պարզ էր, որ շվեդների խաղը լավ է դիտվում թիմային խաղում: Երկրորդ խաղափուլն ապացուցեց դա, երբ երկու տափօղակ հայտնվեց ռուսական դարպասում: Սկզբում հաջողության հասավ էմունդը, իսկ այնուհետեւ դիտուկ նետում կատարեց Սվարտվադենը: Վճռական երրորդ խաղափուլում ռուսները նետվեցին հետ բերելու կորցրածը: Թվում էր, դա նրանց կհաջողվի, հատկապես Յարոֆեեւի դիտուկ նետումից հետո: Սակայն, վերջին վայրկյաններին «Տրե կրունուի» հոկեյիստները մեծացրեցին տարբերությունը՝ 3-1: «Իզվեստիա» թերթի մրցանակների խաղարկության 29-ամյա պատմության մեջ առաջին անգամ գլխավոր պարգեւը կստեղափոխվի Շվեդիա: Երկրորդ հորիզոնականին է Ռուսաստանի թիմը, երրորդ տեղում ֆիններն են:

Ռուսական հոկեյը 50-ամյա փառավոր ուղի է անցել

Մոսկվայում տեղի ունեցավ ռուսական հոկեյի հիմնադրման՝ 50-ամյակին նվիրված հանդիպումներ: Հրապարակվեց Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Բորիս Ելցինի ողջույնը, որը բոլորին շնորհավորեց փառավոր հոբելյանի կապակցությամբ: Լատվիայի հավաքականը, որը հիմնականում ներկայացված էր հոկեյի ռուսական դպրոցի սաներով, 7 անգամ դարձել է օլիմպիական չեմպիոն, 22 անգամ նվաճել աշխարհի չեմպիոնի ոսկե մեդալները: Թեեւ այսօր ռուսական հոկեյը ծանր օրեր է ապրում, սակայն մնում է այս երկրի ազգային հպարտությունը: Բորիս Ելցինը իր հրամանագրով բազմաթիվ մարզիչների, հոկեյիստների եւ հոկեյի բնագավառում աշխատող հասարակական գործիչների պարգեւատրեց շքանշաններով եւ մեդալներով: Ռուսաստանի հոկեյի ֆեդերացիան հրապարակեց վերջին 50 տարիների ռուս լավագույն հոկեյիստների ցուցակը՝ դարպասապահներ՝ Նիկոլայ Պուչկով, Վիկտոր Կոնովալենկո, Վլադիսլավ Տրետյակ դաշտապաններ՝ Նիկոլայ Սոլոգուբով, Իվան Տրեգուբով, Ալեքսանդր Ռագուլին, Վիկտոր Կուզին, Վալերի Վասիլեւ, Վյաչեսլավ Զասլավսկի, հարձակվողներ՝ Վսեվոլոդ Բոբրով, Ալեքսեյ Գորչուն, Բենիամին Ալեքսանդրով, Բորիս Մայորով, Վյաչեսլավ Սետարինով, Անատոլի Ֆիրսով, Բորիս Միխայլով, Վալերի Խարլամով, Ալեքսանդր Մալցեւ: Մարզիչներ՝ Արկադի Չերնիշով, Անատոլի Տարասով, Վիկտոր Տիխոնով:

Ալպերում թեժ դայքար ծավալվեց

Լեռնադահուկորդները աշխարհի գավաթի խաղարկության հերթական փուլն անցկացրեցին Ալպերում: Կանայք ուժերը չափեցին Շվեյցարիայում: Նախ դրամատիկ ելույթում լավագույն արդյունքը գրաց ավելց շվեդուհի Պերմիլա Վիբերգը: Երկրորդ տեղը գրավեց ավստրիական ծագմամբ նորվեգացուհի Կլաուդիա Իլցերը: Նրանց եզրափակեց Ֆրանսուհի Պասկալինա Շովեն: Գրանդարդ նույն մրցաձեւում հանդես եկան հարեւան Բավարիայի ամենաուժեղը՝ ռուսաստանցի Միխայիլ Գրուզինցեւը: Երկրորդ արդյունքը գրաց ավելց նորվեգացի Ստեյն Ռոբերը, իսկ երրորդ հորիզոնականին գրաղեցրեց իտալացի Մաուրո Մաստրոտտան:

ԱԶԳ

ՕՐՎԱ ԽԵՏՔԵՐՈՎ

ԹԵԼԴՅԱԼ ՏՈՒԵՐ

Լևոն Տեր-Պետրոսյանն ու Վազգեն Մանուկյանը նվերներ կփոխանակեն

Մեր տարածաշրջանում միշտ էլ դաժան բարքեր են տիրել. մարդկանցից փիկ են սարքել, կուրացրել, գլխատել: Միջնադարյան Պարսկաստանում շահերի ոչ բազմաթանգ աղա զավակներին են նույնիսկ տղամեկ որդեցի նրանք հեռացայում չմրցակցեն իրենց ավագ եղբոր հետ եւ բազալորությունը չկիսեն: Մենք էլ այդելով այս տարածաշրջանում ընտելացել ենք դաժանությանը: Թուլացել է մեր մեջ իսլամական մեր հաստությունը: դարձել ենք անհանդուրժող: Մեր հիստերությունն է նույնիսկ դաժանություն բոլորատում կենդանիների գոհաբերությունը: Որոշ մարդիկ երեխաներին մանկուց հավ, նույնիսկ ոչխար մորթել են սովորեցնում: Բարեբախտաբար, մեր ժողովուրդը միշտ էլ հայացքն ուղղել է խաղաղակիր ազգերին: Նրանցից օրինակ վերցրել: Այժմ միայն մնացել է երեքն դատահող ծեծն ու ջարդը, որը սակայն, սակայն արդի արդի թաղամասերում: Մանավանդ Նահանգներից մի շատ գեղեցիկ լուր ստացվեց: Ուրբաթ երեկո մոտայում Սուրբ Ծննդի ոգին է սկսել տիրել Սոֆիակ տանը, երբ խաղաղական երկու ոխերիս հակառակորդներ Բոբ Դոուլն ու Բիլ Քլինթոնը մեկ ժամից ավել այնտեղ զրուցել ու անցյալն են վերհիշել: Հանրապետական կուսակցության դարտությունն կրած նախագահական թեկնածու Ռոբերտ Դոուլը, մոռանալով ոխը, այդ օրը այցելեց նախագահ Քլինթոնին Սոֆիակ տանը, որը զարդարված էր Ծննդյան տոնին համապատասխան: Սոֆիակ տան ներկայացուցիչը հայտնեց, որ Բոբ Դոուլն ու Բիլ Քլինթոնը նվերներ են փոխանակել ու տվել նոյեմբերին տեղի ունեցած նախագահական ընտրությունների հետ կապված հուշերին: Դոուլն ու Քլինթոնը նշել են, որ երկուսի համար էլ այս տարի հաստատես հեստերիր է անցել:

Կարծում եմ, որ Հայաստանում էլ այս տարի խաղաղական կյանքը դարձյալ հեստերիր չանցավ. վկա սեպտեմբերյան նախագահական ընտրությունները: Թվում է, թե մեր նախագահական թեկնածուներն էլ եւ հատկապես «Ղարաբաղ» կոմիտեում զինակից դարձած Վազգեն Մանուկյանն ու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը վերհիշելու շատ բան ունեն: Ի՞նչ լավ կլինի, եթե նախագահական նստավայրը զարդարվի Ծննդյան տոնին վայել, եւ մեր ընդդիմադիրները, կամ գոնե այսօրվա օրվ նրանցից գլխավորը Վազգեն Մանուկյանը, այցելի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, եթե նրանք նվերներ փոխանակեն ու տվեն խաղաղ հուշերին: Վատ չէր լինի նաեւ, որ ընդդիմադիրներն այցելեին նույնպես Ծննդյան տոնին վայել զարդարված Ազգային ժողովի շենքը եւ ոչ թե հարվածներ, այլ նվերներ փոխանակեին խորհրդարանի դարձվորների ու ղեկավարության հետ: Այն ժամանակ հարկ չէր լինի սպասել մինչեւ 2001 թվականը: Որոշ աստվածներ այժմ էլ կհասկանար, որ Հայաստանը հիստերիր խաղաղակիր երկիր է:

Այս ամենը դեռ կարող է իրագործվել: Չէ՞ որ մինչեւ Սուրբ Ծննդյան տոնը դեռ ժամանակ կա:

ԳԵՐՄԱՆ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Նախագահ Քլինթոնը զրուցում է Վաշինգտոնի «Յուիրդն սթիրդ» խանութի վաճառող Աուրես Սինգհի հետ: Նախագահն այդ խանութից գնեց Ս. Ծննդյան ժամանակ տոնի առթիվ նվերներ իր ընտանիքի անդամների, զուգընկերների եւ իր երեխաների համար: Հանձնելն դեռ. Սոֆիակ տան պատասխանատուները ժամուցից պահանջեցին չբացահայտել նվերների բովանդակությունը

«Հ. Բ. Ը. Միության նախագահ Գ. Կյուլպենկյանի հրաժարականի հարցի շուրջ»

ԼՈՒՅՍ ԵՎ ՍԵՎԱԿ

հեղինակ Կարեն Դալլաքյան

հրատարակություն «Ազգ» օրաթերթի

Երեւան, 1996 թ., 112 էջ

Տպագրված է ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի գիտական խորհրդի հանձնարարությամբ:

ALLIANCE Co. Ltd.

ԱԼԻԱՆՍ ՍՊԸ

«Ալիանս» ՍՊԸ-ը արդյունաբերական ձեռնարկություններին, կազմակերպություններին, հիմնարկներին եւ ֆիզիկական անձանց առաջարկում է իր ծառայությունը, տուկայականի համեմատությամբ մատչելի գներով վաճառել ներմուծիչալ ադրանքատեսակները.

№	Անվանումը	Չափի միավորը	Վաճառքի գինը (դրամ)
1.	Պոլիէթիր LUP հա. 1040 իր կոմպոնենտներով (համապատասխանում է ռուսական ստանդարտին)	15 կգ բալոն	18252
2.	Ալիդային խեժ	1 կգ	–
3.	Պարկետի լաք (լուծիչով)	գալոն	5050
4.	Դեբուրիլֆտալաս (ԲՍՍՖ-գերմանական ֆիրմա)	210 կգ (մեծաղյա տարա)	950
5.	Պերխլորէթիլեն	1 կգ	750
6.	Ցյուք № 4	1 կգ	85
7.	Ացետոն 99,98 տոկոս	(155 կգ) 1 կգ	750
8.	Պատի ջրաներկ «Կավե»	գալոն	1800
9.	Սինթետիկ ներկ. սոֆիտակ	20 կգ	20000
10.	Սինթետիկ ներկ. սոֆիտակ	գալոն	5050
11.	Սինթետիկ ներկ. սոֆիտակ	կվարտա	1435
12.	Նիտրո ներկ (սեւ. սոֆիտակ)	կվարտա	1600
13.	Անտիֆրիզ	գալոն	2175
14.	Նիտրո ներկ, կանաչ, կարմիր, կապույտ, դեղին	կվարտա	1750
15.	Պատուհան պլաստմասսայից	1 հատ	66100
16.	Օֆսեթ (Կանադա) 84 սմ լայն. 68 գր/մմ	1 տ	1290 ԱՄՆ դոլար
17.	Ֆաներա	1,20–2,40 հաստութ. 18մմ	11750
18.	Ֆախի թուղթ		1140

Հասցե՝ Տպագրիչների 9, բն. 36

Հեռ՝ 52.16.00, 58.98.49, 52.93.90 Ֆաքս՝ 56-51-02, AT&T 151-718

«Լիմուզիններ», «Ֆորդ» միկրոավտոբուս եւ այլ մեքենաներ ցանկացած պահին,
ցանկացած առիթով
Կազմակերպական հոգսեր՝
հյուրերի ընդունման, հարսանեկան ծիսակատարության,
ծնունդի, կնունքի, հուղարկավորության ժամանակ, նաեւ տեսանկարահանում, նվագախումբ
Թե՞ ուրախության և թե տխրության պահին
«Լիմուզին սերվիսը»
միշտ ձեր հետ է
Մեր հասցեն՝ Բաղրամյան 1
Հեռ. 58 96 38

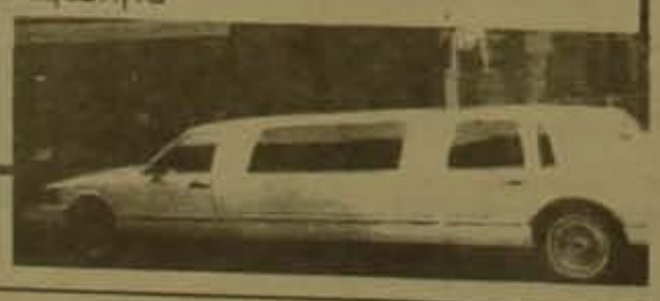

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝
25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե տնի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 տնում:
Հեռախոսներ՝
58-18-41, 52-30-56

Վաճառվում է
երկու սենյականոց բնակարան Նորքի V զանգվածում:
Հեռ. 64-36-60

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Ընդունվում են ֆեների եւ միկսերների կապիտալ վերանորոգման պատվերներ:
ՀԵՌ՝ 22-15-74

ԱԲԱՔ
«ԱՅԱՔՍ»
ՖԻՐՄԱՆ ՁԵՋ ՀԱՄԱՐ ԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՏՈՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԻՊՐՈՍ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը ԵՎ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը
**** հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
հանելի ժամանց բոլոր տարիքների համար
ԱՄԵՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ «ԱՅԱՔՍ»-Ը ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է
ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ
7-օրյա հանգստի, որտեղ դուք կաղահովվեք բարձրակարգ հյուրանոցներով, սենյոկով՝ 2 անգամ
Ֆիրման ձեզ ցանկանում է հաճելի ժամանց եւ շահավետ գնումներ
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

Avant Garde Boutique
ԲՈՒՏԻԿ
Խանութն առաջարկում է
կանանցի և տղամարդու հագուստի և
աքսեսուարների հարուստ տեսականի
ԱՍԱՆՈՐՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ
Ցնդրդ գներով 5-15%
GIORGIO ARMANI Իտալիա
LAURENT CHARLES Ֆրանսիա
STEFANO Ֆրանսիա
DIESEL Իտալիա
LONGINES Շվեյցարիա
DUPONT Ֆրանսիա
ԱՄԵՆԱՑԱԾՐ ԳՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔՈՒՄ
Սպասում ենք Ձեզ: Անմեն օր ժամը 10-ից 19 հետեւյալ հասցեով.
Մ. Բաղրամյան պող. 58, հեռ. 27-29-03

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ՍԼՎՑՍՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՇԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՍԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ՝ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Աբովյանյան 2, Գրանցման թիվ 85, Պատվեր 69149, Պատճեն 2252, Տպաքանակը՝ 4000, Ստորագրված է տպագրության՝ 23.12.1996, Գինը՝ 75 դրամ